CURIERUL UCRAINEAN

Serie nouă, nr. 481-482 / iunie 2023

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

Luptați și veți învinge!

Т. Шевченко

1 IUNIE

ZIUA INTERNAȚIONALĂ A COPILULUI

La mulți ani, dragi copii!

În cadrul Conferinţei Mondiale pentru Protejarea şi Bunăstarea Copiilor, care a avut loc la Geneva în anul 1925, 54 de ţări din întreaga lume au adoptat Declaraţia pentru Protecţia Copilului, ţara noastră marcând această zi, în fiecare an, la 1 iunie.

În acest context aniversar, foarte mulţi părinţi se bucură de o zi specială petrecută alături de copiii lor, mulţumindu-le celor mici pentru că le înseninează viaţa şi o fac mai frumoasă. În egală măsură, această zi ne oferă tuturor o oportunitate în plus pentru a reflecta asupra progreselor pe care le-am realizat pentru promovarea şi protejarea drepturilor copiilor.

Din păcate, drumul copiilor spre maturitate este, deseori, presărat cu provocări şi probleme, unele fiind cauzate de o serie de factori care s-au amplificat cu precădere în ultima perioadă, ca urmare a pandemiei şi a situaţiei geopolitice complicate din această parte a Europei.

Mai mult, fenomene precum bullying-ul, depresia, consumul de stupefiante, abandonul şcolar, dependenţa de reţelele sociale, precum şi numeroasele provocări şi incertitudini din domeniul educaţiei influenţează negativ parcursul spre maturitate al tinerilor din ziua de azi.

Cu toate acestea, mulţi tineri din ţara noastră înţeleg că viaţa şi cooperarea sunt mult mai importante decât ura şi dezbinarea, motiv pentru care, încă de la începutul războiului din Ucraina, au dat dovadă de solidaritate şi au fost alături de zecile de mii de copii refugiaţi în ţara noastră, ajutându-i să uite de ororile războiului şi să se integreze în societatea noastră.

În calitate de aleşi ai poporului, avem responsabilitatea de a identifica soluţii concrete pentru provocările cu care se confruntă tinerele generaţii de astăzi, inclusiv prin implementarea corectă, eficientă şi transparentă a politicilor naţionale privind sprijinirea tinerilor. Doar investind în tineri, putem să pregătim noile generaţii pentru a putea răspunde noilor cerinţe ale societăţii democratice, bazată pe pluralism.

La mulţi ani tuturor copiilor!

Preşedintele Uniunii Ucrainenilor din România,
Deputat Nicolae-Miroslav PETREŢCHI

Din sumar:

- **Din agenda deputatului UUR** ➤ pag. 2
- **Cronica activității UUR** ➤ pag. 4, 7
- **Festivalul interetnic „Conviețuiri”, la Suceava** ➤ pag. 8
- **„Tinere condeie” botoşănene** ➤ pag. 9
- **Unitate şi diversitate, de Ziua Europei la Timişoara** ➤ pag. 9
- **Ziua Cămăşii Ucrainene, sărbătorită în filiale ale UUR** ➤ pag. 10-11
- **Rezultate excelente pentru elevii ucraineni din Suceava** ➤ pag. 12
- **225 de ani de la publicarea „Eneidei” lui I. Kotlearevskyi** ➤ pag. 13
- **La început de Cireşar, evadare din cotidian** ➤ pag. 15
- **Duhul Sfânt – Sfințitorul** ➤ pag. 16

DIN AGENDA DEPUTATULUI UUR

DEMERSURI PENTRU REZOLVAREA PROBLEMELOR SEMNALATE DE CETĂȚENI

Mai mulți directori de unități de învățământ și inspectori școlari au semnalat, recent, dificultăți întâmpinate în procesul de înregistrare a elevilor audienți proveniți din zona conflictului armat din Ucraina, motiv pentru care deputatul Nicolae-Miroslav Petrețchi s-a adresat ministrului Educației, Ligia Deca.

Ministerul Educației a solicitat unităților de învățământ să înscrie elevii ucraineni audienți din ciclul preșcolar, primar, gimnazial și liceal în aplicația SIIIR, care gestionează datele elevilor. Cu toate acestea, aplicația nu permite înscrierea lor în cazul în care efectivul de elevi este depășit, situație care ar putea împiedica unitățile de învățământ să beneficieze de costul standard per elev.

Potrivit Ordonanței de Urgență nr. 15/2022, minorii proveniți din zona conflictului din Ucraina, inclusiv cei care nu solicită protecție internațională sau care sunt beneficiari ai Deciziei de punere în aplicare a Consiliului UE, beneficiază de dreptul la educație în unitățile de învățământ din România, în aceleași condiții și cu aceeași finanțare ca și copiii români.

De asemenea, în aprilie, Guvernul a stabilit prin HG cuantumul, condițiile și mecanismul de acordare a sumelor forfetare pentru sprijinirea și acordarea asistenței umanitare cetățenilor străini sau apatrizilor proveniți din zona conflictului armat din Ucraina, sume care vor fi acordate începând cu data de 1 mai 2023.

Ținând cont de toate aceste aspecte, Nicolae-Miroslav Petrețchi a solicitat punctul de vedere al ministrului Educației, Ligia Deca, de la care așteaptă clarificări cu privire la dificultățile întâmpinate în înregistrarea elevilor audienți și propunerea unor soluții pentru ca aceștia să beneficieze de dreptul la educație în România.

* * *

Necesitatea înființării secției de poliție în comuna Poienile de sub Munte, județul Maramureș, constituie obiectul celei mai recente interpelări pe care deputatul Nicolae-Miroslav Petrețchi i-a adresat-o ministrului Afacerilor Interne, Lucian Bode. Această problemă este una cu impact direct asupra siguranței cetățenilor din localitatea maramureșeană, care cere o atenție deosebită din partea ministrului.

În cadrul ședinței de Consiliu local al comunei Poienile de sub Munte, din data de 28 aprilie, aleșii i-au expus domnului Petrețchi situația secției de poliție care deservește localitatea, secție aflată la o distanță de aproximativ 20 km, tocmai în Leordina. În plus, aceleiași secții de poliție îi sunt arondate, în total, șapte comune: Leordina, Bistra, Petrova, Ruscova, Repedea, Vișeu de Jos și Poienile de sub Munte.

Drept urmare, cei trei polițiști repartizați în Poienile de sub Munte se confruntă cu dificultăți în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, mai ales că localitatea are o populație de peste 9.000 de locuitori și se întinde pe o suprafață de 300 km².

Cu toate că autoritățile locale au atras în repetate rânduri atenția asupra acestor deficiențe, doar localitatea Moisei a beneficiat de înființarea unei secții de poliție, deși suprafața sa este de trei ori mai mică și are o populație mai redusă.

Pornind de la premisa că siguranța cetățenilor se numără printre principalele obiective ale unui stat și că, în ultimii ani, țara noastră a implementat o serie de reforme, inclusiv la nivel legislativ, Nicolae-Miroslav Petrețchi i-a solicitat ministrului Bode un punct de vedere oficial cu privire la situația semnalată.

DECLARAȚII POLITICE ÎN CAMERA DEPUTAȚILOR

În declarația politică rostită de la tribuna Camerei Deputaților, Nicolae-Miroslav Petrețchi a făcut apel la eficientizare și la mai multă responsabilitate pentru îmbunătățirea activității Parlamentului ca organ reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării.

Deputatul a subliniat că, indiferent de situația geopolitică dificilă pe care o traversează Europa în prezent, cu toții avem obligația morală, fiecare la nivelul lui, de a consolida rolul, credibilitatea și prestigiul Parlamentului ca instituție centrală a democrației.

„Trebuie să recâștigăm credibilitatea, respectul și încrederea alegătorilor, totodată, amintindu-ne și de responsabilitatea pe care ne-am asumat-o în fața acestora, precum și de principiul fundamental al mandatului de parlamentar, prevăzut la art. 69 din Constituție", a subliniat Nicolae-Miroslav Petrețchi.

* * *

9 mai este o zi cu o multiple semnificații pentru toți cetățenii români, o zi care a marcat destinul României de trei ori, și anume: este Ziua Independenței, Ziua încheierii celui de-al Doilea Război Mondial și Ziua Europei. La 9 mai 1877, Mihail Kogălniceanu rostea pentru prima dată, în plenul Adunării Deputaților, Declarația de Independență a României, al Doilea Război Mondial s-a încheiat în Europa, la 8/9 mai 1945, odată cu semnarea actului de capitulare necondiționată a Germaniei, iar, la 9 mai 1950, ministrul francez de externe de atunci, Robert Schuman, propunea un plan ambițios de colaborare economică între Franța și Germania, punând astfel bazele Uniunii Europene.

În declarația politică rostită cu această ocazie de la tribuna Camerei Deputaților, deputatul Nicolae-Miroslav Petrețchi a dorit să se oprească asupra semnificației celui de-al treilea moment, în special asupra valorilor comune promovate de statele europene, care au înțeles că, doar prin asigurarea unui climat de pace, cooperare, bună vecinătate și respect reciproc, poate fi asigurată prosperitate cetățenilor.

El a amintit că, în prezent, Uniunea Europeană este un spațiu al diversității, dar cu foarte multe valori comune, iar statele membre formează cel mai mare bloc comercial din lume, care oferă numeroase avantaje economice. UE este lider mondial în domeniul sprijinului pentru dezvoltare pe plan internațional și este un adevărat motor al progresului în întreaga lume.

Nicolae-Miroslav Petrețchi a amintit că România a jucat și joacă în continuare un rol determinant în acest sens, depunând eforturi semnificative pentru asigurarea stabilității, securității, democrației, libertății fundamentale și statului de drept în această regiune a Europei.

„Realitățile ultimilor ani ne-au determinat să reflectăm și mai mult asupra fragilității și importanței acestor valori, să observăm că trebuie să continuăm să depunem eforturi consistente pentru a le putea consolida și promova. Îmi doresc ca Ziua Europei să ne aducă mai aproape, să ne unească pentru atingerea obiectivelor majore de țară și consolidarea parcursului european și euroatlantic al României. Trebuie să conștientizăm faptul că, indiferent de ideologia politică, etnie sau religie, trebuie să contribuim la dezvoltarea durabilă a României și a Uniunii Europene, în general, consolidându-ne eforturile pentru readucerea păcii în regiune", a conchis reprezentantul ucrainenilor în Parlamentul României.

INIȚIATIVE LEGISLATIVE

Camera Deputaților a adoptat, luni, 15 mai, proiectul de lege, inițiat de Nicolae-Miroslav Petrețchi, pentru completarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr.195/2002 privind circulația pe drumurile publice. Au fost acordate 245 voturi „pentru" din 246, fiind înregistrată o singură „abținere".

Astfel, a fost modificat alineatul (2) din articolul 44 al OUG nr.195/2002, în sensul stabilirii obligației conducătorilor autovehiculelor și tractoarelor agricole sau forestiere de a folosi și în timpul zilei luminile de întâlnire sau luminile pentru circulația diurnă pe toate categoriile de drumuri publice, nu doar pe autostrăzi, pe drumurile expres și pe cele naționale europene, ca în prezent.

În expunerea de motive la această propunere legislativă, domnul Petrețchi a menționat că „folosirea luminilor de întâlnire în afara localităților, indiferent de tipul drumului, contribuie la reducerea semnificativă a numărului de accidente. Am considerat că o creștere continuă a numărului autovehiculelor care se deplasează pe drumurile din România și care, conform estimărilor, se va dubla în următorii doi ani, fără o completare a legislației în vigoare ar putea determina o creștere substanțială a numărului de accidente cu victime", se arată în document.

De asemenea, această inițiativă legislativa se înscrie în procesul continuu de implementare a legislației europene, venind în sprijinul participanților la trafic, făcându-i să observe în timp util autovehiculele care se deplasează pe drumurile naționale, ceea ce va contribui atât la reducerea numărului de accidente rutiere, cât la creșterea siguranței traficului rutier din țara noastră.

Camera Deputaților fiind în acest caz for decizional, legea merge la promulgare.

Nicolae-Miroslav Petrețchi a mulțumit membrilor comisiilor raportoare pentru susținerea acestei inițiative legislative și tuturor colegilor din Camera Deputaților pentru votul din plen.

PARTICIPĂRI LA EVENIMENTE

Nicolae-Miroslav Petrețchi a participat marți, 30 mai, la vernisajul expoziției de fotografie „Anul Invincibilității. Fără cale de întoarcere", organizată de Senatul României, în colaborare cu Centrul Ucrainean pentru Securitate și Cooperare (CUSC). Expoziția, organizată în perioada 30 mai – 6 iunie, prezintă fotografii ale unor clădiri civile (clădiri rezidențiale, complexuri sportive, școli și grădinițe) distruse de rachetele rusești.

În alocuțiunea rostită cu acest prilej, deputatul a salutat organizarea unui eveniment atât de important în incinta Parlamentului României, una dintre primele instituții din Europa care au condamnat agresiunea Federației Ruse împotriva Ucrainei. El a reamintit solidaritatea impresionantă a românilor față de vecinii ucraineni, manifestată încă din primele ore ale invadării Ucrainei de către Rusia. Nicolae-Miroslav Petrețchi a mulțumit, încă o dată, poporului român, instituțiilor statului român, Guvernului, Parlamentului României, pentru tot sprijinul de care au dat dovadă.

La expoziție, au fost prezenți: Sergii Kuzan – CUSC, Solomiya Khoma – CUSC, Ihor Prokopchuk – ambasadorul Ucrainei la București, Iulian Chifu – consilier de stat pentru Politică Externă, Securitate și Afaceri Strategice al Prim Ministrului României, Radu Mihail – președinte al Grupului parlamentar USR din Senat, Cristian Băcanu – deputat PNL, Anna Neplii – jurnalist Kyiv Post, Teodor Mărieș – președintele Asociației 21 Decembrie 1989, Laurențiu Ștefănescu – președintele Federației Inițiativa Timișoara, Shakhnoza Yusupova – refugiată ucraineană din Harkiv, studentă licențiată la Facultatea de Sociologie din cadrul Universității din București, Inessa Shehai – reprezentantă a Centrului Comunitar Ucrainean din București „MALVA".

Observator

COMUNICAT

Din activitatea conducerii Uniunii Ucrainenilor din România

Preşedintele Uniunii Ucrainenilor din România, dl Nicolae-Miroslav Petreţchi, a convocat pentru perioada 17-18.05.2023, la sediul central al UUR, situat în Bucureşti, str. Radu Popescu, nr. 15, sector 1, şedinţa ordinară a Consiliului (Radei) UUR.

În prima parte a şedinţei, au fost analizate şi dezbătute primele două puncte, respectiv:

– analizarea situaţiei financiar-contabile pentru luna aprilie 2023, în cadrul căreia departamentul administrativ a prezentat informările realizate de compartimentele resurse umane şi contabilitate cu privire la situaţia financiar-contabilă pentru luna aprilie 2023, precum şi rezultatele reieşite atât în urma analizei pe categorii a cheltuielilor efectuate la nivelul filialelor, cât şi din verificarea deconturilor transmise de preşedinţii de filiale;

– dl Gheorghe Chimşac, preşedintele Comisiei de cenzori a Uniunii Ucrainenilor din România, a prezentat procesul-verbal întocmit în urma efectuării controlului financiar-contabil pentru perioada ianuarie-martie 2023.

Şedinţa de lucru a continuat cu prezentarea şi aprobarea devizelor estimative pentru acţiunile planificate a se desfăşura în luna iunie 2023, care, în principal, s-au referit la organizarea şi desfăşurarea unor acţiuni specifice, şi anume: „Ziua Internaţională a Copilului”, „Zilele Culturii Ucrainene”, „Concurs Literar pentru copii şi tineret”, „Cântec străbun”, „Concurs de atletism”, „770 de ani de la încoronarea lui Danylo Halyţkyi”, „Spiritualitatea ortodoxă în municipiul Suceava”, „Tradiţii culinare ale ucrainenilor din Banat”, „Caravana ucraineană”, „Albina ucraineană în Dobrogea”, „Întrunirea membrilor Comisiei de jurizare a Concursului Naţional «Tinere Talente Ucrainene»” ş.a. Toate devizele prezentate de filiale şi de comisiile de specialitate au fost aprobate, iar, acolo unde sumele solicitate au fost mai mari decât cele prevăzute în planul anual de cheltuieli, acestea au fost suplimentate.

Lucrările Consiliului au continuat cu prezentarea de către preşedintele UUR a referatelor de necesitate pentru luna iunie 2023. Prin acestea, filialele şi comisiile de specialitate ale Uniunii au solicitat alocarea de fonduri pentru: desfăşurarea şedinţelor de Comitet şi participarea la şedinţele Consiliului UUR, plata cheltuielilor gospodăreşti, achiziţia obiectelor de uz casnic şi gospodăresc, de materiale consumabile, renovare sedii etc. În urma dezbaterilor, au fost aprobate toate referatele.

A urmat, ca punct distinct pe ordinea de zi, analizarea sprijinului acordat de Uniunea Ucrainenilor din România în vederea îmbunătăţirii relaţiilor de cooperare între regiunile din România şi Ucraina şi dezbaterea calendarului estimativ al depunerii proiectelor şi al licitaţiilor privind finanţarea în cadrul Programelor de finanţare „Politici de Coeziune 2021-2027”.

În acest sens, reprezentanţii Uniunii Ucrainenilor din România au participat, în perioada 27.04-12.05, la sesiunile de lansare a Programul Interreg NEXT România-Ucraina 2021-2027, organizat de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice şi Administraţiei din România. Programul Interreg NEXT, având un buget de 54 de milioane de euro, se adresează judeţelor Satu Mare, Maramureş, Suceava, Botoşani, Tulcea din România şi regiunilor Zakarpattia, Ivano-Frankivsk, Cernăuţi şi Odesa din Ucraina. Acesta oferă finanţare pentru proiecte transfrontaliere în domenii precum: protecţia mediului, dezvoltarea economică, turism, cultură, educaţie şi sănătate.

În aceeaşi ordine de idei, reamintim faptul că preşedintele Uniunii Ucrainenilor din România, deputatul Nicolae-Miroslav Petreţchi, a participat, joi, 20 aprilie, la invitaţia Cabinetului Preşedintelui Ucrainei, la Summitul Internaţional al Oraşelor şi Regiunilor, desfăşurat la Kiev, în contextul agresiunii militare nejustificate şi ilegale a Federaţiei Ruse împotriva Ucrainei. Summitul a fost organizat cu scopul de a încuraja stabilirea unor relaţii directe dintre oraşele şi regiunile ucrainene, pe de o parte, şi cele europene, pe de altă parte, în contextul eforturilor de integrare europeană a Ucrainei. În marja evenimentului, Nicolae-Miroslav Petreţchi a avut mai multe întrevederi cu şefii administraţiilor regionale militare de stat şi ai consiliilor regionale din Zakarpattia, Lviv, Ivano-Frankivsk, Cernăuţi, Mykolaiv, regiuni pe care Uniunea Ucrainenilor din Romăna le-a sprijinit încă din primele zile ale invaziei ruseşti în Ucraina, iar cu unele dintre ele are încheiate acorduri de colaborare. Preşedintele UUR a vorbit despre sprijinul constant şi multidimensional pe care România, în general, şi UUR, în special, l-au acordat Ucrainei şi refugiaţilor ucraineni aflaţi atât în România, cât şi în Ucraina.

Şi pe plan intern, UUR se implică major şi constant în mai multe domenii socio-economice, unul dintre acestea fiind învăţământul în limba maternă, ucraineana. În acest context, preşedintele Filialei Timiş a UUR, Gheorghe Hleba, a prezentat scrisoarea de mulţumire primită din partea Liceului Teoretic „Iulia Hasdeu” din Lugoj, din care spicuim câteva fragmente: „Vă transmit prezenta scrisoare de mulţumire ca semn de gratitudine şi aleasă preţuire. Vă mulţumim pentru colaborarea pe care am avut-o în tot acest timp, pentru sprijinul oferit tuturor cadrelor didactice şi elevilor de la secţia ucraineană a Liceului Teoretic «Iulia Hasdeu» din Lugoj, pentru generozitatea de care aţi dat mereu dovadă. Toţi profesorii şi elevii secţiei ucraineană a Liceului Teoretic «Iulia Hasdeu» din Lugoj, doresc să îşi exprime recunoştinţa şi gândurile de mulţumire pentru toată activitatea şi eforturile depuse de Uniunea Ucrainenilor din Romania, de domnul preşedinte Nicolae-Miroslav Petreţchi şi de fiecare dintre dumneavoastră în decursul acestui an şcolar... Suntem foarte bucuroşi să vă anunţăm că un număr record de 101 elevi au optat pentru a susţine testul de limba ucraineană în vederea înscrierii la secţia ucraineană a Liceului Teoretic «Iulia Hasdeu», Lugoj, în anul şcolar 2023-2024. Ne bucurăm foarte mult pentru sprijinul material, dar şi moral, oferite de dumneavoastră, care a venit mereu la timpul potrivit. Această implicare este foarte apreciată de întregul colectiv al cadrelor didactice de la Liceul Teoretic «Iulia Hasdeu» din Lugoj. Vă mulţumim pentru receptivitatea şi bunătatea dumneavoastră, de care aţi dat dovadă în tot acest timp, şi sperăm să avem o colaborare la fel de frumoasă şi pe viitor”.

Următorul punct pe ordinea de zi a constat în analizarea măsurilor de redresare şi reziliență elaborate de Ministerul Investiţiilor şi Proiectelor Europene pentru anul 2023. Domnul preşedinte Nicolae-Miroslav Petreţchi a prezentat programele şi ghidurile de finanţare, după cum urmează:

– Ministerul Investiţiilor şi Proiectelor Europene, prin Autoritatea de Management pentru Programul Sănătate, a lansat, la data de 16.05.2023, în consultare publică Ghidul solicitantului privind:

1. Investiţii în infrastructura publică a spitalelor orăşeneşti şi municipale;

2. Servicii de reabilitare, paliaţie şi spitalizări pentru boli cronice adaptate fenomenului demografic de îmbătrânire a populaţiei, impactului dizabilităţii şi profilului de morbiditate;

3. Investiţii în infrastructuri spitaliceşti noi: spitale judeţene, spitale judeţene de urgenţă, spitale monospecialitate.

– Ministerul Investiţiilor şi Proiectelor Europene a lansat în consultare publică Ghidul solicitantului pentru componente de finanţare în cadrul Programelor PIDS şi POE.

– Autoritatea de Management pentru Programul Incluziune şi Demnitate Socială (PIDS) din cadrul Ministerul Investiţiilor şi Proiectelor Europene a lansat în consultare publică Ghidul solicitantului condiţii specifice „Comunităţii de Seniori”, „Adaptarea serviciilor educaţionale adresate elevilor şi personalului didactic din învăţământul profesional şi tehnic – Stagii de practică pentru elevi”, „Promovarea dezvoltării programelor de studii terţiare de înaltă calitate, flexibile şi corelate cu cerinţele pieţei muncii – Stagii studenţi”, „Ţine pasul”, „Sprijin pregătitor pentru elaborarea Strategiilor de Dezvoltare Locală în oraşe/municipii cu o populaţie de peste 20.000 locuitori”.

– Ministerul Educaţiei, în calitate de coordonator de reforme şi investiţii finanţate prin Planul Naţional de Reformă şi Reziliență (PNRR), a lansat apelul competitiv de proiecte pentru „Construirea şi dezvoltarea unei reţele-pilot de şcoli verzi”, finanţat prin PNRR.

Departamentul accesare şi implementare de proiecte al UUR a trimis o informare cu privire la oportunităţile de finanţare şi implementare de proiecte, a accesării surselor de finanţare, în special la nivel ministerial, care se referă la:

- O serie de întâlniri ale tinerilor din rândul minorităţilor naţionale din România, sursa de finanţare: Ministerul Culturii – Programul ACCES sau Departamentul pentru Relaţii Interetnice;

- Organizarea unei mese rotunde cu tema „Identificarea şi combaterea formelor de intoleranţă sau extremism la adresa minorităţilor naţionale, sursa de finanţare: Ministerul Culturii – Programul ACCES;

- Organizarea unei vizite de studiu pentru tinerii comunităţii ucrainene din România, în cadrul căreia un grup de 20-30 de tineri vor face un tur al ţării, în vederea descoperirii şi familiarizării cu specificul patrimoniului material şi imaterial al minorităţii ucrainene din judeţele în care aceste comunităţi există. Participanţii vor fi însoţiţi, în fiecare judeţ, de un ghid local care le va prezenta timp de cel puţin o zi principalele obiective reprezentative pentru comunitatea noastră. Sursa de finanţare: Departamentul pentru Relaţii Interetnice sau Ministerul Culturii;

- Organizarea celei de a II-a ediţii a „Festivalului Folclorului Ucrainean”, sursa de finanţare: Ministerul Culturii;

- Crearea unui material (sub formă de broşură şi/sau pliante) atât în limba română, cât şi în limba ucraineană, în cadrul căruia să fie evidenţiate şi explicate drepturile persoanelor care aparţin unei minorităţi naţionale; sursa de finanţare: Departamentul pentru Relaţii Interetnice;

- Realizarea unei mese rotunde interconfesionale care să întrunească preoţii şi reprezentanţii tuturor confesiunilor existente în rândul minorităţii ucrainene din România, sursa de finanţare: Departamentul pentru Relaţii Interetnice.

Potrivit bunelor practici statornicite în activitatea conducerii UUR, dl preşedinte a expus, în sinteză, activităţile desfăşurate în calitate de deputat, problemele în detaliu urmând a fi prezentate într-un material care va fi publicat în periodicele UUR.

Spre sfârşitul lucrărilor şedinţei, au fost analizate şi dezbătute diverse probleme organizatorice privind desfăşurarea activităţii Uniunii Ucrainenilor din România, printre care: - Consiliul UUR ia act de raportul Oganizaţiei Tineretului Ucrainean a Uniunii Ucrainenilor din România – OTUR privind propunerile de activităţi pentru anul 2023; - aprobă acordul de cooperare între Administraţia Militară Regională Lviv (Ucraina) şi Uniunea Ucrainenilor din România; - aprobă solicitarea Centrului de Arte Coregrafice Odesa, în vederea susţinerii organizării unui concert al ansamblurilor de dans „Copilăria” şi „Constelaţii”, care va avea loc la Bucureşti, în ziua de 2 iulie 2023; - aprobă solicitarea Filialei Arad privind prelungirea acordului de parteneriat cu GAL (Grup de Acţiune Locală) – Podgoria Minis-Maderat; - aprobă solicitarea domnului Lorand Bala, care constă în asigurarea cazării şi a masei pentru 160 de enoriaşi, participanţi la Congresul Ucrainenilor Adventişti din data de 27 mai 2023, care va avea loc la Centrul de Tineret Coşna; - aprobă invitaţia la Muzeul Naţional de Artă Contemporană – MNAC din Bucureşti, privind inaugurarea noului sezon expoziţional, care va avea loc la data de 24 mai 2023; - aprobă organizarea expoziţiei foto „Războiul din Ucraina prin ochii copiilor”, care va fi găzduită de Universitatea „Petre Andrei” din Iaşi, la data de 24-25 iunie; - aprobă solicitarea Filialei Tulcea a UUR privind semnarea unui acord de parteneriat cu Comunitatea Ruşilor Lipoveni.

La încheierea şedinţei, Consiliul Uniunii a adoptat hotărâri pentru fiecare dintre problemele şi măsurile analizate şi aprobate, acestea fiind semnate de toţi membrii Radei.

Următoarea şedinţă de lucru a Consiliului va avea loc la o dată şi într-o locaţie care vor fi comunicate în timp util filialelor.

Consiliul Uniunii Ucrainenilor din România

CRONICA ACTIVITĂŢII UUR

„Muzica, un limbaj universal”, care îmbrăţişează inimile şi împacă sufletele, a fost imboldul inspiraţional pentru întâlnirea care a avut loc, la finele lunii aprilie, între prof. univ. dr. Irina Şteţ de la Facultatea de Muzică din Cernăuţi şi studenţii Facultăţii de Muzică şi Teatru din cadrul Universităţii de Vest, Timişoara.

Evenimentul comun, organizat de către Filiala Timiş a UUR, în parteneriat cu Inspectoratul Şcolar Judeţean Timiş şi instituţia universitară, a atras un public distins, fiind prezenţi decanul facultăţii gazdă, prof. univ. dr. Violeta Zonte, preşedintele UUR Timiş, Gheorghe Hleba, inspectorul general adjunct al IŞJ Timiş, prof. dr. Cosmin Hogea, preşedinta Organizaţiei de Femei UUR Timiş, Mihaela Bumbuc, inspectorul de limbă ucraineană de la IŞJ Timiş, Maria Szabo Condrei, şi o delegaţie din Ucraina, din care a făcut parte maiorul în rezervă Dumitru Cernişov.

După prezentări şi discursuri emoţionante despre războiul din Ucraina, artista emerită a poporului ucrainean Irina Şteţ a interpretat, în faţa auditoriului de specialitate, o selecţie de melodii din repertoriul propriu şi le-a vorbit studenţilor despre situaţia grea prin care trece ţara ei natală.

În aceeaşi formulă, delegaţia din Cernăuţi şi reprezentanţii Comitetului UUR Timiş s-au deplasat la Colegiul Naţional „Ion Vidu” din Timişoara, unde au fost întâmpinaţi cu entuziasm de elevii secţiei de canto şi de câţiva tineri talentaţi din Ucraina, înscrişi la cursurile acestei instituţii de învăţământ preuniversitar. Primirea a fost făcută de către directorul adjunct, prof. dr. Daniel Zah, şi de dascălii de specialitate.

***

La Sfântu Gheorghe, în inima Delta Dunării, a avut loc o acţiune culturală deosebită, intitulată „Întâlnire cu fiii satului”, organizată de Filiala UUR Tulcea, cu sprijinul financiar al Uniunii Ucrainenilor din România. Evenimentul a inclus prezentarea cântecelor tradiţionale ucrainene, în interpretarea unor grupuri vocale ale Organizaţiilor locale din Caraorman, Fântâna Mare, Sulina, precum şi a grupului vocal de copii „Katerlezka Zora” şi a grupului vocal de adulţi „Ciorne More” din cadrul organizaţiei gazdă.

Întrucât acţiunea a fost asimilată cu hramul bisericii din localitate, aceasta a oferit sătenilor şi turiştilor posibilitatea de a viziona un spectacol deosebit, plin de tradiţie şi culoare. Bucuria şi entuziasmul localnicilor au fost evidente, evenimentul fiind o demonstraţie clară că tradiţiile şi obiceiurile etnicilor ucraineni sunt preţuite şi că nu vor fi lăsate să se piardă în negura timpului.

Deoarece hramurile bisericilor sunt, în general, motive de bucurie şi sărbătoare, Organizaţia locală Murighiol i-a primit cu braţele deschise pe colegii din Ciucurova, Telița şi Tulcea. Acest fapt a întărit legăturile dintre comunităţile ucrainene şi a legat noi punţi de colaborare şi cooperare, organizarea evenimentelor culturale fiind esenţială pentru păstrarea şi promovarea patrimoniului cultural al comunităţii ucrainene. Aşadar, pentru UUR Tulcea, evenimentul „Întâlnire cu fiii satului” a constituit încă una dintre ocaziile de a celebra tradiţiile şi obiceiurile culturale ucrainene.

***

La data de 7 mai 2023, Filiala Maramureş a Uniunii Ucrainenilor din România a organizat, în comuna Ruscova, evenimentul „Cântece şi dansuri de pe Valea Ruscovei”, sub atenta coordonare a preşedintelui Organizaţiei locale Ruscova a UUR, Pintea Mariciuc, şi a preşedintelui Filialei Maramureş a UUR, prof. Miroslav Petreţchi.

În deschiderea evenimentului, preşedintele UUR, deputatul Nicolae-Miroslav Petreţchi, a subliniat modul în care comunitatea ucraineană din localitatea Ruscova păstrează cu sfinţenie cultura, tradiţiile şi obiceiurile, mulţumindu-le, totodată, tuturor celor implicaţi în organizarea acţiunii, precum şi autorităţilor locale pentru buna colaborare cu Uniunea Ucrainenilor din România.

Au mai luat cuvântul: secretarul general al UUR, dna Irina-Liuba Horvat, prim-vicepreşedintele UUR, Vasile Pasenciuc, preşedintele Filialei Maramureş a UUR, prof. Miroslav Petreţchi, precum şi alţi membri ai Consiliului (Radei) UUR, care s-au referit la rolul şi contribuţia UUR în conservarea şi promovarea identităţii naţionale, lingvistice, culturale şi religioase a ucrainenilor din România şi au menţionat eforturile pe care le face Uniunea Ucrainenilor din România pentru a asigura continuitatea culturii, tradiţiei şi limbii ucrainene.

Evenimentul s-a încheiat cu un concert special, oferit de formaţiile artistice din localităţile Ruscova, Rona de Sus, Micula, Valea Vişeului, Crasna Vişeului, Poienile de sub Munte şi Repedea.

Cântecele şi dansurile sunt parte integrantă a culturii ucrainene, fiind transmise din generaţie în generaţie. De aceea, ele joacă un rol deosebit în asigurarea continuităţii tradiţiilor ucrainene. Prin intermediul lor, membrii comunităţii reuşesc să păstreze tradiţiile vii pentru viitoarele generaţii, bucurându-se, în egală măsură, de şansa de a celebra şi promova identitatea şi cultura minorităţii ucrainene din România prin cântec şi joc.

***

La data de 7 mai, Uniunea Ucrainenilor din România, Filiala Caraş-Severin, a organizat o festivitate la sediul din Caransebeş, pentru a sărbători Ziua Europei. La eveniment, au fost invitaţi preşedinţii Organizaţiilor locale din Anina, Jupa (Caransebeş), comuna Copăcele şi satul Zorile, precum şi din satul Sălbăgelul Nou (comuna Sacu), toţi fiind prezenţi la invitaţia preşedintelui UUR Caraş-Severin, Daniel Basaraba.

Preşedintele UUR Caraş-Severin, Daniel Basaraba, a subliniat importanţa marcării Zilei Europei, care are loc la data de 9 mai, zi în care se sărbătoresc realizările şi unitatea Europei. În plus, detaliile privind parcursul Uniunii Europene au fost prezentate în cadrul unei expuneri susţinute de profesorul Ioan Rosocha.

Evenimentul a fost marcat de spirit de unitate şi de apreciere pentru valorile europene, iar participanţii au avut ocazia să îşi exprime gândurile şi ideile cu privire la importanţa păstrării şi consolidării relaţiilor de colaborare dintre ţările europene.

***

Reprezentanţii Uniunii Ucrainenilor din România au participat, în perioada 27.04-12.05, la sesiunile de lansare ale Programul Interreg NEXT România-Ucraina 2021-2027, organizat de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice şi Administraţiei din România. La iniţiativa conducerii UUR, la program au luat parte şi primarii din localităţile cu populaţie majoritar ucraineană, toţi reprezentanţii Uniunii fiind implicaţi activ în colaborarea transfrontalieră româno-ucraineană.

Programul de cooperare transfrontalieră, finanţat de Uniunea Europeană şi implementat de Ministerul Dezvoltării din România, împreună cu partenerii din Ucraina, are ca obiectiv promovarea dezvoltării economice şi sociale în zonele transfrontaliere şi reprezintă pentru UUR un

moment extrem de important privind fructificarea întregului potenţial de cooperare între regiunile de frontieră dintre România şi Ucraina, prin îmbunătăţirea conectivităţii.

Reprezentanţii UUR subliniază nevoia unor eforturi susţinute în vederea creşterii absorbţiei fondurilor europene destinate dezvoltării comunităţilor aflate la frontiera dintre România şi Ucraina, programul Interreg NEXT, având buget de 54 de milioane de EURO, se adresează judeţelor Satu Mare, Maramureş, Suceava, Botoşani, Tulcea din România şi regiunilor Zakarpattia, Ivano-Frankivsk, Cernăuţi şi Odesa din Ucraina.

Programul oferă finanţare pentru proiecte transfrontaliere în domenii precum: protecţia mediului, dezvoltarea economică, turism, cultură, educaţie şi sănătate. De asemenea, sunt finanţate proiecte care încurajează cooperarea între autorităţile locale, organizaţii neguvernamentale şi întreprinderi din regiunile transfrontaliere.

Uniunea Ucrainenilor din România recunoaşte importanţa colaborării transfrontaliere pentru dezvoltarea comunităţilor locale şi îşi doreşte să fie un partener activ în acest proces. Prin intermediul acestui program, UUR poate contribui la

(Continuare la pagina 5)

CRONICA ACTIVITĂŢII UUR

(Urmare de la pagina 4)

îmbunătăţirea relaţiilor dintre România şi Ucraina şi la consolidarea legăturilor culturale şi economice dintre cele două ţări.

***

Cinstirea veteranilor de război reprezintă o datorie morală şi patriotică esenţială pentru fiecare comunitate, de sacrificiul lor depinzând menţinerea limbii, culturii, tradiţiilor şi obiceiurilor sale. Pornind de la această preţuire, Filiala Maramureş a Uniunii Ucrainenilor din România a organizat, în ziua de 14 mai, în comuna Poienile de sub Munte, evenimentul „Cinstirea veteranilor de război şi păstrarea tradiţiei la ucraineni”, sub coordonarea preşedintelui UUR Maramureş, Miroslav Petreţchi.

Evenimentul a debutat cu oficierea unui serviciu religios de către părintele Vişovan Adrian, în faţa monumentului ridicat în memoria voluntarilor din Maramureş, amplasat în centrul comunei.

A urmat o depunere de coroane din partea Uniunii Ucrainenilor din România şi a administraţiei publice locale. Ulterior, desfăşurarea acţiunii a avut loc la sediul Organizaţiei locale a UUR din Poienile de sub Munte.

La începutul ceremoniei, preşedintele UUR, Nicolae-Miroslav Petreţchi, a subliniat importanţa cinstirii veteranilor de război şi a adus în atenţie jertfa şi sacrificiile făcute de aceştia pentru asigurarea identităţii şi continuităţii comunităţii, precum şi necesitatea evitării repetării unor astfel de tragedii. De asemenea, el şi-a exprimat recunoştinţa faţă de Şcoala din Poienile de sub Munte şi faţă de dascăli, în general, pentru eforturile lor de a apropia elevii de cultura şi tradiţiile ucrainene, utilizând celebrele cuvinte ale lui Nicolae Iorga: „Un popor care nu-şi cunoaşte trecutul e condamnat să-l repete”. Nicolae-Miroslav Petreţchi a evidenţiat, totodată, frumuseţea costumelor populare ucrainene purtate de participanţi şi a apreciat modul în care tradiţia ucraineană este păstrată şi încurajată în Poienile de sub Munte, exprimându-şi mulţumirea faţă de organizatori pentru profesionalism şi implicare.

Au mai luat cuvântul secretarul general al UUR, Irina-Liuba Horvat, primarul comunei Poienile de sub Munte, Alexa Chifa, prim-vicepreşedintele UUR, Vasile Pasenciuc, preşedintele UUR Maramureş, Miroslav Petreţchi, administratorul UUR Poienile de sub Munte, Mihai Maciuca, preşedinta UUR Lunca la Tisa, Anna Sambor, preşedintele UUR Repedea, Ioan Recalo, preşedintele UUR Ruscova, Pintea Mariciuc, preşedinta UUR Bistra, Irina Iordăchianu, viceprimarul comunei Poienile de sub Munte, Vasile Holdiş, şi directorul şcolii din Poienile de sub Munte, Lucreţia Semeniuc, cu toţii subliniind eforturile şi acţiunile pe care le realizează Uniunea Ucrainenilor din România pentru a asigura continuitatea limbii, a tradiţiilor şi a obiceiurilor ucrainene, cu scopul a păstra vie identitatea culturală ucraineană.

Minunata atmosferă a fost asigurată de ansamblurile artistice din localităţile Ruscova, Rona de Sus, Valea Vişeului, Lunca la Tisa, Crasna Vişeului, Poienile de sub Munte şi Repedea.

***

Pitoreasca localitate Fântâna Mare devine un tărâm al sărbătorii atunci când inconfundabilii bujori sălbatici înfloresc pe Dealul Ciolpani. „Festivalul bujorului”, ajuns la cea de a VII-a ediţie, a fost organizat şi în acest an cu mare fast de UUR Tulcea, cu sprijinul financiar al Uniunii Ucrainenilor din România, şi a reunit majoritatea organizaţiilor din judeţ, oferind bucuria de a fi împreună într-un cadru natural de vis.

Pentru a marca începutul acestei sărbători, evenimentul a debutat cu o slujbă religioasă, oficiată de preotul paroh Vasile Aurelian. A urmat un spectacol desăvârşit de cântece ucrainene, susţinut de grupurile vocale „Lilia” (Fântâna Mare), „Iasna Zora” (Murighiol), „Bila Macovka” (Chi-

lia Veche), „Dunai” (Pardina), grupul fondator „Zadunaiska Sici” (Tulcea), „Zirocika” (Ciucurova), „Perva Zora” (Sulina), „Veselka” (Caraorman), „Zadunaiska Sici (Tulcea) şi „Ciorne More” (Sfântu Gheorghe). Răsunând printre copaci, de pe „scena” special amenajată, melodiile lor au fermecat sufletele tuturor celor prezenţi, care, ulterior, s-au reunit la o masă câmpenească pregătită de membrii organizaţiei gazdă.

Într-o atmosferă de comuniune şi bucurie autentică, alături de comunitate, s-a aflat şi primarul localităţii Sfântu Gheorghe, Valentin Sidorencu, un sprijin şi susţinător al comunităţii ucrainene. An de an, sărbătoarea bujorului atrage tot mai mulţi spectatori, ceea ce susţine ideea că eforturile UUR Tulcea de a promova cultura etnicilor ucraineni din Dobrogea de Nord dă roade şi încurajează liderii filialei să continue pe drumul păstrării şi promovării identităţii şi tradiţiilor ucrainene.

***

Şcoala Gimnazială din Ştiuca, judeţul Timiş, a găzduit, în ziua de 15 mai, faza judeţeană a Concursului „Istoria şi tradiţiile ucrainenilor din România”. Evenimentul a adunat, cu entuziasm, participanţi din şcolile timişene în care se predă limba maternă ucraineană.

Competiţia s-a desfăşurat pe trei secţiuni: fotografia, eseul şi sceneta. În secţiunea fotografiei, lucrările au fost împărţite în trei subcategorii: obiceiuri şi tradiţii, obiecte tradiţionale, localitatea mea sau şcoala mea. Peste 100 de proiecte realizate de elevi din şcolile timişene unde se predă limba maternă ucraineană au fost jurizate de profesorii evaluatori Ioan Smecicaş, Mioara Cinar, Violeta Manzur, Mariana Cubaş, Gabriel Bilan şi Maria Szabo Condrei, preşedinte executiv al comisiei.

Un moment deosebit a fost reprezentat de interpretarea scenetei „Kateryna” de către elevii de la Liceul „Iulia Hasdeu” din Lugoj. Aceştia au

demonstrat talentul lor artistic şi au adus plusvaloare competiţiei.

De asemenea, preşcolarii de la Grădiniţa cu Program Normal din Ştiuca au avut un moment special, prezentând poezii şi portul tradiţional ucrainean. Prezenţa lor a adus un aer plin de emoţie şi de autenticitate pentru întreaga audienţă.

Cadrele didactice ale şcolii au pregătit un decor impresionant, cu elemente specifice etniei ucrainene, precum ştergare ţesute, cergi, carpete, feţe de masă brodate manual, opinci şi „căpciuri”. Acest efort a creat o atmosferă autentică şi a evidenţiat tradiţiile şi obiectele culturale ucrainene.

La eveniment, au mai fost prezenţi: preşedintele Filialei UUR Timiş, Gheorghe Hleba, directorul şcolii gazdă, Nicolae Benzar, şi jurnalista Mihaela Bumbuc. Aceştia au avut ocazia să admire proiectele elevilor şi să ofere sprijin şi apreciere pentru eforturile lor. În final, Concursul „Istoria şi tradiţiile ucrainenilor din România” a reprezentat încă o oportunitate de a promova cultura şi moştenirea ucraineană în rândul elevilor din judeţul Timiş.

***

Sprijinul Filialei Suceava a Uniunii Ucrainenilor din România şi iniţiativa doamnei profesor Antoneta Crainiciuc au generat oportunitatea ca 72 de elevi de la clasele de filologie ucraineană, din cadrul Colegiului Tehnic „Laţcu Vodă” Siret, însoţiţi de 7 cadre didactice, să participe, în ziua de 16 mai a.c., la o excursie care a generat mult entuziasm.

Excursia a fost stabilită în „Săptămâna verde”, pe parcursul căreia se desfăşoară activităţi de tip outdoor, şi a fost posibilă prin relaţia deosebită pe care preşedintele Filialei Suceava a UUR, Ilie Sauciuc, inspector şcolar pentru minoritatea ucraineană, o are cu toate şcolile din judeţ, cunoscându-le necesităţile şi oferindu-le sprijinul necesar.

Prima oprire a copiilor a fost la „Lacul cu nuferi” de la Ipoteşti, judeţul Botoşani, un loc deosebit din nordul ţării. Situat în mijlocul unui codru secular, lacul oferă un spectacol impresionant, mai ales în perioada înfloririi, fiind parte

integrantă a patrimoniului Memorialului Ipoteşti, alături de Casa Memorială Mihai Eminescu şi Bisericuţa familiei Eminovici. Călătoria a continuat la Grădina Botanică din Iaşi, unde elevii au admirat, potrivit tematicii excursiei, sute de specii de plante. „Oraşul celor şapte coline” a fost o încântare pentru participanţi care nu au ratat vizita la un mall din centrul municipiului, pentru a servi masa de prânz.

Aceasta nu a fost singura ocazie în care elevii de la clasele filologie ucraineană din Siret au avut parte de experienţe captivante, în afara spaţiului educaţional obişnuit. În luna martie, în timpul săptămânii „Şcoala altfel”, 40 de elevi şi patru cadre didactice de la clasele a IX-a şi a X-a au participat la o excursie similară, vizitând Palatul Culturii, Muzeul Etnografic şi Muzeul de Istorie din Iaşi. Astfel, toţi elevii de la clasele de filologie ucraineană din Siret au participat la excursii, pe principiul egalităţii de şanse.

(Continuare la pagina 6)

CRONICA ACTIVITĂŢII UUR

(Urmare de la pagina 5)

***

Sărbătoarea „Ziua Cămăşii Ucrainene” a adus, în acest an, un spirit deosebit în rândul ucrainenilor din întreaga lume, la data de 18 mai. Prinse în această simbolistică, şcolile din judeţul Suceava s-au întrecut în a genera energie şi culoare în organizarea activităţilor privind promovarea iei tradiţionale specifice acestei regiuni.

Sub îndrumarea profesoarei Iuliana Zebreniuc, elevii Şcolii Gimnaziale Ulma au participat la lecţii tematice, în care au explorat bogăţia simbolistică a iei tradiţionale şi importanţa acesteia în

comunitatea locală. Şi elevii Şcolii Gimnaziale Paltinu au purtat cu mândrie iile autentice, lucrate cu migală de către bunicii lor. Sub îndrumarea profesoarei Constantina Bursuc, aceştia au organizat o expoziţie cu cusături vechi recuperate de pe cămăşi populare deteriorate, având o istorie de peste 100 de ani. Activităţile au contribuit la înţelegerea valorii nepreţuite a tradiţiilor transmise de la bunici şi la dezvoltarea aprecierii acestora în rândul copiilor.

Iniţiată de către Lesia Voroniuk, studentă la Facultatea de Istorie a Universităţii de Stat „Iurii Fedkovyci” din Cernăuţi, începând cu anul 2006, sărbătoarea „Ziua Cămăşii Ucrainene” este marcată în a treia joi a lunii mai. Propunerea sa a fost ca studenţii, în această zi, să se prezinte la cursuri îmbrăcaţi în ia tradiţională ucraineană. Ideea a fost primită cu entuziasm atât de către colegi, cât şi de către profesori. De-a lungul anilor, tradiţia a câştigat popularitate în întreaga Ucrainã. Cu toate acestea, sărbătoarea este mai mult un simbol, neavând legătură cu vreo sărbătoare naţională sau cu una religioasă specifică.

***

Sâmbătă, 20 mai a.c., „Clubul copiilor ucraineni” din cadrul Filialei Cluj a Uniunii Ucrainenilor din România a organizat acţiunea intitulată „Ziua Iei Ucrainene”. Gazda evenimentului, Lyudmyla Dorosh, redactor-şef al revistei pentru copii „Clopoţelul”, editat sub egida UUR, a pregătit o serie de activităţi destinate copiilor, dar care să-i implice şi pe adulţi.

Ce mici au aflat despre istoricul apariţiei acestei sărbători relativ moderne. Au descoperit fapte inedite şi interesante despre semnificaţia broderiei ucrainene din timpuri străvechi şi până în zilele noastre. Au ascultat poezii despre broderie şi ştergare brodate, scrise de autori ucraineni contemporani renumiţi.

Au urmat activităţile propriu-zise, legate direct de broderie. Astfel, copiii au fost învăţaţi să realizeze o inimă, făcută cu aţă colorată pe carton în tehnica String Art. Lyudmyla Dorosh şi Olha Senyshyn le-au explicat şi au supervizat activităţile copiilor, i-au încurajat să comunice în limba ucraineană, asigurându-se, totodată, de bunul mers al activităţii de creaţie.

Şi de data aceasta, sediul Filialei clujene a găzduit, alături de membrii acesteia, mulţi refugiaţi ucraineni, care au fost invitaţi să participe alături de copiii lor la această acţiune, pentru a avea posibilitatea de a auzi şi de a vorbi limba lor maternă.

La finalul întâlnirii, participanţii noştri şi-au exprimat recunoştinţa pentru timpul interesant petrecut împreună şi au primit reviste pentru copii – „Clopoţelul” şi „Albinuţa” –, editate de Uniunea Ucrainenilor din România.

***

„Bucătăria ucraineană – concurs culinar”, o activitate care a adunat peste 100 de participanţi, a avut loc, la 20 mai, în peisajul idilic al Pădurii Gârboavele. Evenimentul, organizat de Filiala Galaţi a Uniunii Ucrainenilor din România, a fost gândit sub forma unui picnic, unde joaca, distracţia, buna dispoziţie şi sentimentul comuniunii au fost ingredientele unui timp valoros petrecut în comunitate.

Cele zece familii înscrise în competiţie au prezentat preparatele, concursul debutând cu o degustare a deliciilor tradiţionale: colţunaşi, clătite cu diverse umpluturi, sarmale cu smântână, pâine cu slănină adusă tocmai din Ucraina şi alte specialităţi culinare care au încântat simţurile participanţilor.

Părinţii i-au implicat pe copii în procesul de gătit, fiind conştienţi că aceste activităţi au multiple beneficii pentru cei mici, stimulându-le creativitatea, curiozitatea, răbdarea şi contribuind la dezvoltarea unor obiceiuri alimentare sănătoase.

Un moment special a fost reprezentat de doi fraţi care au gătit singuri, având în vedere că unul dintre părinţi suferă de o boală gravă. Câştigătoare a fost o doamnă care a surprins juriul cu clătite în culorile steagului ucrainean. Toţi participanţii au primit diplome şi cărţi bilingve oferite de Uniunea Ucrainenilor din România.

Cultura şi gastronomia s-au împletit armonios în Pădurea Gârboavele, într-o sărbătoare a tradiţiilor, a bucuriei şi a valorilor comunităţii ucrainene din Galaţi. Activităţile culinare au adus împreună părinţi şi copii şi le-au oferit ocazia comuniunii cu natura şi descoperirea bogăţiei gastronomice a culturii ucrainene.

***

Filiala Arad a Uniunii Ucrainenilor din România a sărbătorit „Ziua Cămăşii Ucrainene” în ziua de 21 mai, la sediul Organizaţiei locale Vasile Goldiş. La eveniment, la invitaţia preşedintelui Gavrilă Miculaiciuc, au participat viceprimarul Ioan Mihoc, consilierul local Nicoleta Sebastian şi susţinători ai comunităţii ucrainene din comuna Beliu.

Activitatea a fost centrată în jurul cămăşilor populare, cu cusături tradiţionale în culori frumoase, care au încântat participanţii. Grupul de copii „Nadia” a interpretat cântece despre bucuria de a purta cămăşile ucrainene, iar ansamblul „Cervona ruja” a prezentat un spectacol impresionant de dans. Un moment special l-a constituit parada portului popular ucrainean, în care copiii, tinerii şi cei mai în vârstă au purtat cu mândrie costumele tradiţionale ucrainene, inclusiv 14 costume achiziţionate recent de către UUR Arad.

Uniunea Ucrainenilor din România – Filiala Arad a adus o bucurie deosebită comunităţii prin sărbătorirea „Zilei Cămăşii Ucrainene”. Dansurile, cântecele şi parada portului tradiţional au înscris evenimentul în seria celor dedicate promovării valorilor culturii ucrainene. Comunitatea a strălucit într-un spirit de mândrie şi frumuseţe autentică.

***

Uniunea Ucrainenilor din România, prin intermediul organizaţiei locale Caraorman, a organizat, la 21 mai, evenimentul „Sărbătorind pădurea cu toţi ucrainenii”. Această ocazie a reunit cetăţeni de seamă născuţi în localitatea din apropierea pădurii, persoane cu origini ucrainene, care, de-a lungul vieţii lor, au obţinut realizări profesionale remarcabile.

La eveniment, au fost prezenţi numeroşi invitaţi de marcă, printre care s-au numărat Silviu Rahau, primarul comunei Crişan, Bogdan Moisei, prim-vicepreşedintele UUR, Alexandru Platon, Andrei Contolencu – campion naţional şi european la caiac-canoe, Felicia Stanciu, Angela Caraman, Grigore Gherasim, George Maladoi, Mircea Terente, Ion Sevastian, Viorel Contolencu, Viorica Creţu, Emilia Lupoaica, Dumitriţa Tănase şi Lucian Casian.

Toţi participanţii şi-au împărtăşit amintirile cu o emoţie profundă, rememorând cu drag copilăria şi evidenţiind că aceasta nu a fost uşoară pentru niciunul dintre ei, dar, cu siguranţă, a fost una frumoasă. Fiecare vorbitor a avut plăcerea de a împărtăşi o întâmplare fericită petrecută în acea zonă.

Sprijinul financiar acordat de UUR pentru desfăşurarea acestui eveniment a fost recunoscut şi apreciat de către toţi participanţii, aceştia exprimându-şi speranţa că astfel de activităţi vor mai avea loc.

***

„Obiceiuri şi tradiţii de primăvară la ucrainenii din Bistra”, eveniment organizat, la 21 mai, în comuna omonimă, de Filiala Maramureş a Uniunii Ucrainenilor din România, s-a concretizat într-o manifestare deosebit de importantă pentru comunitatea din zonă. Acţiunea a avut ca scop păstrarea şi promovarea tradiţiilor şi obiceiurilor, piloni fundamentali ai identităţii culturale ucrainene transmise de la o generaţie la alta.

În deschiderea evenimentului, preşedintele Uniunii Ucrainenilor din România, Nicolae-Miroslav Petreţchi, a subliniat diversitatea şi bogăţia tradiţiilor şi obiceiurilor din satele ucrainene din România, acordând o atenţie specială comunităţii ucrainene din Bistra, care păstrează cu mare respect iubirea pentru ucraineni, pentru limba ucraineană şi pentru tradiţiile ucrainene.

(Continuare la pagina 7)

CRONICA ACTIVITĂŢII UUR

(Urmare de la pagina 6)

Acesta a mulţumit colegilor din conducerea UUR, Bisericii şi comunităţii pentru toate eforturile lor de a organiza evenimente care să promoveze identitatea ucraineană.

De altfel, mai mulţi membri importanţi ai UUR şi-au exprimat aprecierea faţă de munca depusă de organizaţie în promovarea culturii, menţinerea continuităţii limbii, tradiţiilor şi obiceiurilor ucrainene. Printre aceştia s-au numărat secretarul general al UUR, Irina-Liuba Horvat, prim-vicepreşedintele UUR, Vasile Pasenciuc, trezorierul UUR, Vasile Buciuta, preşedintele Filialei Maramureş a UUR, prof. Miroslav Petreţchi, preşedinta Organizaţiei locale UUR Bistra, Irina Iordăchianu, preşedintele Organizaţiei locale UUR Ruscova, Pintea Mariciuc, consilierul

Filialei UUR Maramureş, Maria Papariga, precum şi reprezentanţii ucrainenilor din Hust şi Yaremcha, Zhanna Mykytiuk şi Petro Babchuk. Cu toţii au evidenţiat profesionalismul cu care UUR acţionează şi promovează valorile culturale ucrainene.

Atmosfera prietenoasă şi călduroasă a fost asigurată de ansamblurile vocale şi formaţiile de dans din Hust, Yaremcha, Remetea Mică, Bistra, Crasna Vişeului, Rona de Sus, Poienile de sub Munte şi Valea Vişeului. Evenimentul a arătat că perpetuarea dansurilor, cântecelor, gastronomiei şi artei populare reprezintă un demers necesar şi demonstrează respectul şi recunoştinţa pe care o au ucrainenii faţă de cei care i-au precedat.

***

Preşedintele Uniunii Ucrainenilor din România, deputatul Nicolae-Miroslav Petreţchi, a fost reales în funcţia de membru în Prezidiul (organul de conducere) Congresului European al Ucrainenilor (CEU), ediţia a XIV-a, care s-a desfăşurat în perioada 27-28 mai, la Berlin, Germania.

Din componenţa delegaţiei care l-a însoţit pe preşedintele UUR la Berlin, au făcut parte prim-vicepreşedintele UUR, Vasile Pasenciuc, preşedintele Filialei UUR – Satu Mare, doamna Irina-Liuba Horvat, preşedintele Filialei UUR – Maramureş, Miroslav Petreţchi şi preşedintele Filialei UUR – Timiş, Gheorghe Hleba.

În discursul său, preşedintele UUR a ţinut să sublinieze că, în ciuda pandemiei şi a situaţiei generate de războiul împotriva Ucrainei, Congresul European al Ucrainenilor şi-a continuat activitatea statutară, extinzându-se chiar, prin aderarea de noi organizaţii membre. Totodată, CEU a devenit un actor important în ceea ce priveşte sprijinul acordat Ucrainei şi ucrainenilor, refugiaţi în toată Europa.

În pofida reticenţelor la reînfiinţarea sa, CEU şi-a demonstrat eficienţa, iar cea mai buna dovadă a fost sala arhiplină cu reprezentanţi din peste 20 de ţări, cu membri ai Congresului Mondial al Ucrainenilor şi ai Ambasadei Ucrainei la Berlin, a declarat Nicolae-Miroslav Petreţchi.

Preşedintele UUR a subliniat nevoia de unitate în faţa noilor provocări care s-au suprapus cu cele

deja existente, care, din păcate, rămân de actualitate: educaţia, cultura, păstrarea identităţii etc. De asemenea, Nicolae-Miroslav Petreţchi a mulţumit preşedintelui Congresului European al Ucrainenilor şi colegilor din conducerea CEU pentru întreaga susţinere.

În cadrul lucrărilor, preşedintele CEU, Bogdan Rajčinec, şi-a prezentat raportul de activitate pentru perioada 2019-2023, fiind, totodată, analizată activitatea organizaţiilor membre, precum şi planul de acţiuni al CEU pentru perioada 2023-2024. De asemenea, au fost analizate provocările cu care se confruntă, în general, organizaţiile ucrainene din Europa, în special cele legate de: învăţământul în limba maternă, migraţia, în contextul războiului de agresiune pe scară largă al Rusiei asupra Ucrainei, aspecte de natură economică, socială, culturală şi religioasă, colaborarea cu instituţiile de stat, ambasadele şi instituţiile europene.

Uniunea Ucrainenilor din România este membră a Congresului European al Ucrainenilor, organizaţie neguvernamentală, cu sediul la Praga, Cehia, care reuneşte peste 20 de organizaţii membre cu drepturi depline şi reprezintă interesele ucrainenilor din Europa.

VIZITA DELEGAŢIEI RÂNO-ENGLEZE LA UUR TIMIŞ

„Mulţumim Filialei Timiş a Uniunii Ucrainenilor din România şi Asociaţiei Mark Benevolent Fond din Anglia pentru susţinerea şi ajutorul acordat. Mulţumim pentru masa caldă oferită ucrainenilor, pentru excursiile tematice, pentru atelierele de creaţie, pentru cursurile de limba română şi de engleză şi pentru multe alte beneficii, printre care donaţiile trimise în ţara mea natală”, sunt cuvintele unei mame care, de 15 luni, nu a păşit pe pământul ucrainean, nu şi-a revăzut casa, soţul înrolat în armată sau familia din Ucraina. Cu lacrimi în ochi, Anna a urcat pe scena Casei de Cultură a Ucrainenilor din Timişoara, aducând mulţumiri atât delegaţiei româno-engleze, cât şi reprezentanţilor comunităţii noastre care au organizat, în luna mai, o întâlnire între ucrainenii refugiaţi din calea războiului, voluntarii şi asociaţiile partenere. La această manifestare, a fost prezent alături de cei enumeraţi în rândurile de mai sus şi preşedintele UUR Timiş, Gheorghe Hleba. În discursul său, acesta a subliniat faptul că fără susţinerea permanentă a Uniunii Ucrainenilor din România şi, implicit, a preşedintelui Nicolae-Miroslav Petreţchi, deputat în Parlamentul României, nimic din toate acestea nu se puteau realiza.

„Suntem foarte bucuroşi că am primit ca oaspeţi, la Casa de Cultură a Ucrainenilor din Timişoara, pe fraţii noştri de dincolo de graniţă, dar şi pe reprezentanţii organizaţiilor care ne-au ajutat încă de la izbucnirea războiului în Ucraina. La această întâlnire comună, a venit şi dl Thomas Derek de la Asociaţia Mark Benevolent Fund din Anglia, căruia i-a plăcut foarte mult sediul UUR Timiş şi activităţile pe care colectivul nostru le desfăşoară. Pe acestă cale, vreau să-i mulţumesc atât lui, cât şi colegilor mei pentru efortul depus. Sperăm ca proiectele aflate în derulare şi sprijinul acordat până-n prezent celor din Ucraina să nu se oprească aici”, a declarat Gheorghe Hleba, preşedintele UUR Timiş.

Întâlnirea cu delegaţia de peste hotare a continuat cu vizitarea expoziţiei foto-video, după care au urmat cercurile de creaţie pentru copii, iar, ulterior, au fost vizionate câteva reportaje, realizate de TVR Timişoara pentru emisiunea „Cununa Ucrainenilor din Banat”, privind acţiunile comune şi activităţile derulate pe parcursul unui an calendaristic împreună cu ucrainenii din ţara vecină.

„Sunt foarte impresionat de proiectele desfăşurate la Timişoara. Sunteţi foarte norocoşi că

aveţi un centru cultural atât de bine organizat şi o Biserică Ortodoxă Ucraineană alături. Consider că este un lucru important să fii capabil ca asociaţie să aduci susţinere financiară, în schimb, membrii voştri de la UUR Timiş îi ajută pe aceşti oameni încercaţi de soartă să comunice între ei, le soluţionează problemele şi vin în sprijinul lor, fiind, de altfel, un factor esenţial în procesul de integrare în societatea românească. La centrul de joacă, pe care îl coordonăm împreună cu voi, copiii preşcolari şi şcolari derulează diverse activităţi recreative şi beneficiază zilnic de o masă caldă. În vizita pe care am avut-o în locaţia respectivă, am întâlnit copii care se jucau şi erau fericiţi, iar lucrul pe care l-am învăţat ca şi părinte este acela că atunci când există multă gălăgie înseamnă şi multă distracţie, în acele momente cei mici uită de orice problemă, de necaz şi de faptul că mulţi dintre ei nu şi-au mai văzut tatăl sau bunicul de mai bine de un an”, a declarat Thomas Derek, reprezentant al Asociaţiei Mark Benevolent Fund din Anglia.

Mesaje emoţionante au venit atât din partea celorlalţi membri din delegaţia româno-engleză: Cristian Mihuţoiu, preşedinte MBF, România; Alin Bîtea, reprezentatul pe zona de vest a ţării; Gerald Lane, membru MBF-UK; Iain Colquhoun, membru MBF-UK, cât şi din partea ucrainenilor, care, de când s-au stabilit în judeţul nostru, au lucrat voluntar la proiectele comune iniţiate de Filiala Timiş a UUR şi de asociaţiile partenere: „Ajută, Valorifică, Empatizează!” din România şi „Mark Benevolent Fund” din Anglia.

Vizita delegaţiei româno-engleze s-a încheiat cu un recital de cântece interpretate de copii în limba română, iar grupurile „Trio Hrin” şi „Ucrainski Mrii”, împreună cu Gabriel Bilan şi Myhailo Vasylkiv ne-au încântat cu melodii tradiţionale ucrainene.

Mihaela BUMBUC

Festivalul interetnic „Conviețuiri” – la cea de-a XXVIII-a ediție

După câteva zile mohorâte şi reci, cu temperaturi în zona înghețului pe timpul nopții şi dimineața, urmate de ploi, iată că ziua de duminică, 14 mai 2023, a fost frumoasă şi însorită, spre bucuria locuitorilor satului Negostina, județul Suceava, deoarece era data când urma să se desfăşoare cea de-a XXVII-a ediție a Festivalului interetnic „Conviețuiri”. Şi nu întâmplător acest festival se desfăşoară la Negostina. Căci aşa cum a evidențiat şi unul dintre invitați (dl profesor Victor Semciuc, prim-vicepreşedinte al Uniunii Ucrainenilor din România), localitatea Negostina a fost considerată şi a rămas leagănul ucrainismului din județul Suceava. Îmi aduc aminte că, pe când eram elev în clasele primare, în satul meu natal, Negostina, toți locuitorii se declarau ucraineni, cu excepția a 1-3 persoane venite din alte județe, în urma căsătoriei. Chiar dacă între timp situația s-a mai schimbat, totuşi localitatea rămâne cu foarte mulți locuitori de etnie ucraineană. Lucrul acesta poate fi confirmat şi prin faptul că în fața Căminului Cultural din localitate a fost instalat bustul poetului național ucrainean Taras Şevcenko, unul din cele şase existente în România, iar, pe fațada aceluiaşi aşezământ cultural, a fost amplasată placa comemorativă dedicată lui Nazarii Yaremchuk, artist al poporului ucrainean, cel care a concertat la noi în sat.

Festivalul a fost organizat de Filiala Suceava a Uniunii Ucrainenilor din România, reprezentată de preşedintele acesteia, prof. Ilie Sauciuc, de Organizația locală Negostina a UUR, preşedinte Niculina Clapon, cu susținerea financiară a Uniunii Ucrainenilor din România.

La acest eveniment, au participat ca invitați de onoare vicepreşedintele Consiliului Județean Suceava, dl Vasile Tofan, primarul şi viceprimarul Comunei Bălcăuți, dl Vasile Şoiman, respectiv Iulian Petru Chideşa, reprezentanți ai comunităților etnice care urmau să evolueze în cadrul programului pregătit, prim-vicepreşedinte al UUR, dl Victor Semciuc, vicepreşedinte al UUR, Victor Hrihorciuc, membrii Comitetului Filialei Suceava.

Oaspeții au fost întâmpinați de preşedintele Filialei Suceava în curtea Şcolii Gimnaziale din localitate, unde s-au asigurat condiții pentru ca participanții să îmbrace costumele populare de scenă şi s-au stabilit ultimele detalii ale programului.

Festivalul a început cu parada portului popular, la care au participat invitații de onoare şi cele 13 formații din Suceava, Botoşani, Cluj şi Ucraina, invitate la eveniment, plecând din centrul satului şi până la locul de desfăşurare a evenimentului. Costumele populare, specifice zonei de proveniență a participanților, au atras atenția numeroşilor localnici, de-a lungul traseului, care i-au întâmpinat cu aplauze şi aclamații până la Căminul Cultural din centrul satului, unde s-a desfăşurat festivalul. La intrarea în cămin, înalții oaspeți, invitații şi toți participanții au fost întâmpinați, după datina străbună, cu pâine şi sare. Sala mare de festivități a Căminului s-a dovedit neîncăpătoare pentru toți cei dornici să vadă desfăşurarea evenimentului. Festivalul a fost deschis de către preşedintele Filialei UUR Suceava, care, după urarea de bun venit adresată tuturor celor prezenți, a scos în evidență însemnătatea evenimentului. A adresat mulțumiri tuturor celor care au dat curs invitației, sprijinului primit din partea conducerii UUR şi a organelor locale pentru desfăşurarea festivalului în cele mai bune condiții.

În continuare, prezentatorul acțiunii a amintit participanților că festivalul a fost inițiat de regretatul profesor Kolea Kureliuc din Măriței, județul Suceava, în anul 1994. Aici, s-au desfăşurat primele şapte ediții, după care s-a luat hotărârea ca festivalul să devină itinerant, desfăşurându-se în localitățile cu pondere mare de etnici ucraineni. În acest sens, a solicitat ca asistența să țină un moment de reculegere în memoria lui Kolea Kureliuk. După rostirea rugăciunii în limbile aromână şi ucraineană de către preoții Cosmin Cucu din Bălcăuți şi Daniel Petraşuc din Negostina, şi binecuvântarea acțiunii, invitații de onoare au fost poftiți pe scenă, pentru a susține alocuțiuni în legătură cu

evenimentul sărbătorit. Apoi, s-a dat startul spectacolului. Cuvintele au devenit de prisos. Se auzea doar vocea moderatorului, urmată de dans, cântec, muzică şi poezie.

Cinstea de a deschide programul artistic i-a revenit formației de dansuri populare ucrainene «Червона калина» („Călina roşie”) din Negostina (restructurată aproape în totalitate, ca urmare a schimbului de generații), coordonator prof. Iulian Petru Chideşa, coregraf Bogdan Popovici, care a demonstrat asistenței că este pe calea cea bună şi va avea succese în viitorul nu prea îndepărtat.

A urmat grupul vocal «Негостинські голоси» („Vocile Negostinei”), coordonator prof. Petru Şoiman, care a interpretat câteva dintre cele mai frumoase cântece populare ucrainene: «Зелене є жито зелене», «Місяць і зіроньки» şi «Ой піду я лугом тугом», fiind îndelung aplaudați de publicul spectator. A venit rândul formației de dansuri populare ucrainene «Козачок» („Kozaciok”) din Bălcăuți (de asemenea, în restructurare cu foarte mulți copii) să-şi demonstreze talentul şi deprinderile acumulate sub conducerea prof. Petru Şoiman şi au făcut-o foarte bine, fiind răsplătiți cu aplauze. Pe scenă, a urcat, apoi, formația de dansuri populare armeneşti „Hayakaghak” („Oraş armenesc”) din Gherla (Cluj), coordonator Erika Zsztegar, cu frumoasele costume armeneşti, dar şi cu dansuri specifice, transmițând publicului spectator sentimente profunde prin unduirea mâinilor şi a trupului. A venit rândul grupului vocal-instrumental «Українки» („Ucrainencele”), născut la Suceava, din care fac parte reprezentante ale refugiatelor din Ucraina, care, pentru un timp, s-au stabilit şi trăiesc în Suceava şi se pregătesc pentru acțiunile Filialei Suceava, făcând repetiții de trei ori pe săptămână. În interpretarea lor, asistența a ascultat şi a aplaudat câteva melodii legate de situația din Ucraina, dar şi mulțumirile pe care le-au adus, prin cântec şi viu grai, în numele celor care şi-au găsit un refugiu şi au fost primiți deosebit de bine de poporul român.

Programul artistic a continuat cu formația de dansuri „Mala poiana”, reprezentând comunitatea polonezilor din România, coordonată de Agneska Polachek, încântând publicul spectator cu costumația specifică şi ritmul dansurilor prezentate. A venit rândul fanfarei «Буковинські квіти» („Florile Bucovinei”) din cadrul Filialei Botoşani a UUR, care a încântat asistența cu un potpuriu de melodii populare româneşti, iar solistele Denisa Antica, Denisa Anițulesei şi Paula Ciornodolea au interpretat mai multe melodii în limbile ucraineană şi română, fiind răsplătite cu vii şi îndelungi aplauze. Evoluția lor a fost completată cu o suită de dansuri populare ucrainene, în interpretarea formației de dansuri «Весна» („Primăvara”), coordonator prof. Victor Semciuc. Un adevărat spectacol gustat şi aplaudat de publicul spectator l-au prezentat membrii formației «Коломейка» („Kolomeika”) din Siret, coordonator prof. Zirca Ianoş, care a cuprins dans, muzică solo, cuartet vocal instrumental, iar repertoriul ales a fost unul pe placul participanților.

A urmat grupul vocal al Liceului din Iordăneşti, Ucraina, coordonator prof. Zoia Luțik, în evoluția căruia au răsunat cântece patriotice, de viață şi de speranța că, în curând, războiul din Ucraina va lua sfârşit, iar victoria va fi de partea poporului ucrainean.

Cu un colorit aparte al costumelor şi cu muzică şi ritmuri antrenante, au urcat pe scenă reprezentanții etniei rrome, cu formația de dansuri „Florile Guliei” din Dolhasca, coordonator dl Nechifor Constantin, coregraf Florentina Diana Constantin, fiind răsplătiți cu aplauze prelungite din partea publicului spectator. Pe scenă, a urcat şi grupul vocal «Полоненка» („Polonenka”) din Paltinu, coordonator prof. Ilie Sauciuc, unic în felul său dintre toate grupurile comunității noastre, prin repertoriul lor care cuprinde balade şi cântece vechi tradiționale din această parte a țării, acompaniate la fluier de badea Costan, un adevărat rapsod popular. A încheiat programul orchestra de mandoline «Джерельце» („Izvoraşul”) din Izvoarele Sucevei, coordonator preotul Valentin Ardelean, aflat la cea de a 5-a generație de copii care formează această orchestră. În interpretarea orchestrei, participanții la eveniment a putut asculta cântecele „Hristos a Înviat!”, «Я Микола, ти Микола» şi «Гуцулка», fiind răsplătiți cu vii şi îndelungi aplauze.

Evenimentul s-a dovedit a fi un real succes, bine organizat şi desfăşurat în condiții foarte plăcute, spre lauda organizatorilor. Festivalul interetnic din acest an va rămâne viu în memoria localnicilor, dar şi a celor implicați în program. Avem convingerea că în acest colț de țară, în Bucovina, includ aici şi Botoşaniul, vom mai auzi veşti frumoase despre activitatea ucrainenilor atât pe plan local, cât şi pe cel național şi, de ce nu, şi pe cel internațional.

Victor HRIHORCIUC,
vicepreşedinte al UUR

„Tinere condeie” botoşănene

Filiala Botoşani a Uniunii Ucrainenilor din România a organizat acţiunea „Tinere condeie. Meşteşuguri artistice tradiţionale”, la data de 20 mai 2023, începând cu ora 10:30, în comuna Mihăileni, judeţul Botoşani.

În cadrul unui conac cu specific bucovinean, preşedintele Filialei Botoşani a UUR, domnul Victor Semciuc, susţinut de membrii UUR şi de artişti locali, a avut bucuria de a organiza o acţiune cu specific tradiţional, prin care arta încondeierii ouălor a fost transmisă mai departe copiilor din diverse localităţi.

Acţiunea a debutat cu imnul celor două ţări, România şi Ucraina. Cântecele naţionale au fost interpretate de către elevele Denisa Anițulesei şi Denisa Antica, colaboratoare fidele ale organizaţiei din Botoşani şi membre ale Ansamblului de dansuri „Primăvara”.

Domnul preşedinte a subliniat scopul întâlnirii, punând accent pe ideea de transmitere din generaţie în generaţie a acestei activităţi preţioase.

Preotul paroh al bisericii de la Rogojeşti, Ioan Rus, a binecuvântat evenimentul şi a încurajat copiii dornici de a învăţa lucruri noi să se aplece cu dăruire asupra acestei îndeletniciri atât de migăloase, dar pline de semnificaţie.

Doamna Rodica Giuraniuc, artist local, a ţinut să sublinieze în alocuţiune câteva secrete ale acestei arte şi ne-a dezvăluit simbolistica bogată a culorilor, a nuanţelor şi a formelor geometrice care iau naştere din mâinile sale pricepute şi se aştern cumineţi pe firava coajă a oului, simbol al începutului vieţii.

În cadrul acţiunii, a luat cuvântul şi domnul inspector Paul Bilocopetiuc, care s-a arătat uimit de priceperea de care au dat dovadă copiii, de talentul lor şi mai ales de interesul acestora pentru arta încondeierii ouălor.

Domnul Victor Hrihorciuc, preşedintele Filialei Iaşi a UUR, a prezentat un scurt istoric al acestei arte. Dumnealui, având rădăcinile în localitatea Negostina, judeţul Suceava, celebră pentru nenumăratele activităţi artistice, culturale şi pentru felul în care îşi păstrează tradiţiile moştenite de la bunici, ne-a împărtăşit atât din experienţele copilăriei, cât şi din obiceiurile pascale care fac parte din tezaurul comunităţii din care provine.

Domnul primar al comunei Cândeşti, Ştefan Coţofrec, a încurajat acest gen de activităţi şi a subliniat faptul că va sprijini organizarea unor astfel de evenimente şi în comuna unde a fost ales primar şi unde trăiesc numeroşi români de etnie ucraineană.

Consilierul local al comunei Cândeşti, ales din partea Uniunii Ucrainenilor din România, Dumitru Iavorenciuc, împreună cu domnul Doru Cozlac au fost alături de comunitate şi au apreciat efortul copiilor, al artiştilor implicaţi şi al organizatorilor. Membrii comunităţii, foşti inspectori şcolari din localitatea Botoşani au ţinut să fie prezenţi la eveniment alături de nepoţii dumnealor care au fost ucenici şi au învăţat „să scrie ouă”, după cum au ţinut să menţioneze aceşti mici participanţi.

Copiii s-au arătat încântaţi de activitate, au învăţat lucruri noi, iar pentru unii dintre ei a fost chiar primul contact cu arta de a încondeia ouă. La finalul evenimentului, au fost expuse şi evaluate lucrările, iar fiecare copil, beneficiar al acţiunii, şi-a spus părerea cu privire la cele experimentate.

Claudia SEMCIUC

Unitate şi diversitate, de Ziua Europei

Capitala Culturală Europeană 2023 a celebrat la data de 9 mai, împreună cu minorităţile bănăţene, instituţiile publice locale şi judeţene, Ziua Europei. În Piaţa Libertăţii din Timişoara, şi-au dat întâlnire numeroase ansambluri aparţinătoare etniilor sau venite special pentru această importantă sărbătoare, de la şcolile timişene. Cu acest prilej, au fost amenajate pavilioane expoziţionale, iar, de la cel ucrainean, nu au lipsit cărţile, ziarele şi revistele editate în limba maternă. Totodată, au mai fost expuse publicului larg ştergare brodate, costume tradiţionale, coroniţe din flori, steagul Ucrainei şi tablouri semnate de cei mai tineri artişti ai comunităţii noastre. La manifestarea comună, au fost prezenţi din partea Filialei Timiş a Uniunii Ucrainenilor din România preşedintele Gheorghe Hleba împreună cu inspectorul şcolar de limba ucraineană, Maria Szabo Condrei, consilierul filialei, Sorin Şpilca şi, nu în ultimul rând, preşedinţii Organizaţiilor de Femei şi de Tineret.

Evenimentele dedicate Zilei Europei au debutat cu discursurile oficialităţilor, după care a urmat ceremonia religioasă, defilarea militarilor şi vizitarea pavilioanelor consulatelor, ale aparatelor Prefecturii şi ale Consiliului Judeţean Timiş.

„Aici, în Timişoara, avem ceva diferit faţă de restul ţării şi, poate, chiar de o parte a Europei. Avem experienţa comuniunii: diferite etnii, diferite confesiuni şi suntem un exemplu în Europa despre cum trebuie să ne înţelegem între noi. Iar acest exemplu pe care Timişoara îl are este unul dintre bunurile cele mai de preţ pe care trebuie să le răspândim şi să fim mândri de el. Cred că Timişoara, în momentul de faţă, şi România, în general, trebuie să-şi ocupe în Europa locul pe care îl merită, dar nu cu forţa bâtei sau a armelor, ci cu forţa argumentelor bine plasate şi cu urmărirea interesului nostru naţional şi local, acolo unde este necesar să ne implicăm. Şi spun acest lucru pentru că România anilor 2023 este total diferită de România anilor 2000”, a relatat preşedintele Consiliului Judeţean Timiş, Alin Nica.

Aflat în vizită la pavilionul amenajat de către reprezentanţii Filialei Timiş a UUR, primarul urbei, Dominic Fritz, a susţinut următoarele:

„Motto-ul Europei este unitate în diversitate şi acest aspect se vede cel mai bine la Timişoara. Se

vede şi în toată Europa, doar că în Timişoara sunt multe minorităţi care contribuie de secole la bogăţia oraşului şi ne bucurăm de asta. Este o zi în care ne reîncărcăm cu ambiţie şi energie să construim, în continuare, cu minorităţile această Europă şi această Timişoară”.

Programul a mai cuprins exerciţii de dresaj canin, demonstraţii de karate, gimnastică ritmică, badminton, exerciţii de intervenţie şi de acordare a primului ajutor, iar, la final, un spectacol artistic, coordonat de Inspectoratul Şcolar Judeţean Timiş. Din partea comunităţii noastre, au dansat şi au cântat tinerii ansamblului „Copiii Veseli” din cadrul Şcolii Gimnaziale Ştiuca.

Mihaela BUMBUC

ZIUA CĂMĂŞII UCRAINENE, ÎN FILIALE ALE UUR

ARAD

Uniunea Ucrainenilor din România are ca scop declarat şi asumat „apărarea drepturilor privind exprimarea şi promovarea identităţii etnice, lingvistice, culturale şi religioase a persoanelor aparţinând minorităţii ucrainene, renaşterea şi formarea unităţii şi a conştiinţei naţionale, protejarea drepturilor individuale şi colective ale membrilor săi şi întărirea raporturilor de colaborare româno-ucrainene”.

Plecând de la acest fapt, Filiala Arad, prin Organizaţia locală Vasile Goldiş, a organizat duminică, 21 mai 2023, la Căminul cultural din localitatea Vasile Goldiş, acţiunea „Ziua Cămăşii Ucrainene”, acţiune prin care etnicii ucraineni prezenţi şi-au etalat frumoasele cămăşi tradiţionale, cusute cu migală în culori vii, rafinate şi elegante. A fost un motiv de bucurie şi încântare şi pentru că, prin sprijinul financiar al Uniunii Ucrainenilor din România, au fost achiziţionate 14 costume populare ucrainene pe care cei din organizaţia locală Vasile Goldiş le-au purtat cu mândrie.

În cuvântul de deschidere, domnul Gavrilă Miculaiciuc, preşedintele Filialei Arad a Uniunii Ucrainenilor din România, a amintit celor prezenţi importanţa păstrării şi transmiterii mai departe spre tinerele generaţii a elementelor culturale care ne definesc ca popor. Cămaşa ucraineană, parte a portului popular, este mărturia bunului gust şi a hărniciei femeii ucrainene şi, deşi astăzi puţine femei le mai brodează de mână, totuşi această tradiţie încă nu a pierit.

Ca evenimentul să fie desăvârşit, pe scenă au urcat copiii grupului „Nadia” (de la şcolile din Dud şi Târnova) şi cei ai ansamblului de dansuri „Cervona ruja” (de la şcoala din Chier), purtând

cămaşa tradiţională ucraineană, bijuterie vestimentară care adună în culorile şi modelele sale focul din inimile ucrainenilor împletit cu puritatea sufletelor copiilor. Cântecele şi dansurile lor au fost răsplătite cu ropote de aplauze, dovedind că tinerele generaţii respectă datoria sfântă de a duce mai departe valorile culturale şi lingvistice ale ucrainenilor.

Pentru că în localitatea Vasile Goldiş trăieşte o comunitate numeroasă de etnici ucraineni care ne fac cinste prin felul în care s-au integrat în comunitatea locală, la eveniment, au fost prezenţi domnul Ioan Mihoc, viceprimarul comunei Beliu, şi doamna Nicoleta Sebastian, consilier local al comunei. În cuvântul său, domnul viceprimar a salutat iniţiativa domnului Gavrilă Miculaiciuc, preşedintele Filialei Arad a UUR, de a organiza acest frumos eveniment în comuna pe care o conduce. Dânsul a evidenţiat colaborarea frumoasă pe care o are cu comunitatea etnicilor ucraineni, precum şi cu conducerea Filialei Arad a UUR.

A fost un eveniment deosebit de reuşit, la care au participat copii, tineri şi bătrâni, cu toţii purtând cămaşa ucraineană cu cinste şi mândrie.

Gianina BUTAR

SUCEAVA

„...datinile, proverbele, muzica şi poezia sunt arhivele popoarelor, iar cu ele se poate constitui trecutul lor îndepărtat. Căci nu există bucurii mai de preţ ca averea de cuget şi simţire inclusă şi păstrată cu sfântă grijă de-a lungul vremurilor în adâncul sufletului, al moşilor şi strămoşilor noştri”. (Alexandru Vlahuţă)

Tradiţiile populare rămân tezaurul nostru cel mai de preţ, iar datoria noastră este să facem tot ce se poate pentru ca ele să rămână vii în inima oamenilor şi, în special, a copiilor. „Ziua Iei”, sărbătorită anul acesta la 18 mai, a fost o zi specială pentru ucrainenii de pretutindeni.

În şcolile sucevene, au avut loc activităţi prin care a fost promovată ia tradiţională specifică zonei. Elevii Şcolii Gimnaziale Ulma, sub îndrumarea doamnei prof. Iuliana Zebreniuc, au desfăşurat activităţi tematice la clasă, în cadrul cărora au vorbit despre larga simbolistică a iei tradiţionale, rolul acesteia în viaţa comunităţii locale şi importanţa păstrării şi valorificării portului popular, deoarece acesta reprezintă o marcă identitară a minorităţii ucrainene.

Elevii Şcolii Gimnaziale Paltinu au purtat cu mândrie iile autentice lucrate cu migală de bunici. Aceştia, împreuna cu profesoara lor, Constantina Bursuc, au realizat o expoziţie de cusături vechi recuperate de pe cămăşi populare deteriorate, care au o vechime de peste 100 de ani. Copiii au înţeles cât de preţioasă este zestrea bunicii, iar, prin manifestările de acest tip, ei sunt învăţaţi să o aprecieze. Activităţile extraşcolare cu un larg caracter interdisciplinar oferă modalităţi eficiente şi oportune de valorificare a portului popular strămoşesc.

La iniţiativa studentei Facultăţii de Istorie a Universităţii de Stat „Iurii Fedkovyci” din Cernăuţi, Lesia Voroniuk, începând cu anul 2006, în a treia joi din luna mai se sărbătoreşte „Ziua Iei”. Tânăra a propus ca studenţii să vină, în această zi, la cursuri îmbrăcaţi în ia tradiţională ucraineană. Această idee a fost susţinută nu doar de colegi, ci şi de profesori. De-a lungul anilor, tradiţia a devenit populară în toată Ucraina. Acest eveniment este mai degrabă simbolic, deoarece nu este legat de o sărbătoare naţională sau bisericească.

Promovarea valorilor tradiţionale constituie o preocupare constantă pentru cadrele didactice din şcolile noastre, cu scopul de a-i determina pe copii să cunoască, să înţeleagă şi să preţuiască mai mult trecutul înaintaşilor noştri.

Mihaela-Delia MARTINEAC

(Continuare la pagina 11)

ZIUA CĂMĂŞII UCRAINENE, ÎN FILIALE ALE UUR

BUCUREŞTI

Scriitorul Mihai Hafia Traista, preşedintele Filialei Bucureşti UUR, a deschis festivalul „Ziua iei şi a ţesăturilor ucrainene”, desfăşurat la sediul acesteia din str. Traian, nr. 103, sâmbătă, 6 mai 2023, începând cu ora 16, în prezenţa unui număr mare de refugiaţi ucraineni, a membrilor ansamblului „Peremoha”, a „Teatrului Ivan Franco”, a ansamblului „Edelveis”, a invitaţilor, a membrilor UUR din mai multe filiale, a jurnaliştilor, a reporterilor TVR, a artiştilor, a scriitorilor, a poeţilor, transmiţând auditoriului salutul prietenesc al dlui deputat Nicolae-Miroslav Petreţchi, preşedintele UUR, odată cu regretul acestuia că „treburile urgente ale comunităţii” nu i-au îngăduit onoarea de a fi personal lângă toţi cei care, cu eforturi deosebite, au pregătit şi susţinut, prin prestaţii culturale şi muzicale de excepţie, acest important eveniment din viaţa poporului ucrainean şi a comunităţii ucrainenilor din România.

În schimb, la eveniment, din staful conducerii UUR, a fost prezent prim-vicepreşedintele Bogdan Moisei. Impresionat de mulţimea prezentă, într-o stare emotivă evidentă, referindu-se la portul şi cusătura tradiţională ucraineană, pe un ton încărcat de gravitate şi de răspundere, în acord cu solemnitatea momentului, a spus: „E bine să ne cunoaştem valorile! Doar aşa vom şti că putem să ne legăm, în fiecare clipă, viitorul de ceea ce avem acum trainic legat cu istoria. Noi ne rânduim şi ne urmăm viaţa şi, mai lucizi ca niciodată, cursul râului nostru de înţelepciune, care, de mii de ani, ne pregăteşte să ştim a sorbi din matca sa

pură forţa, autoritatea şi abilitatea de a fi calculaţi, de a trăi ca arta din însuşirile noastre, pentru a ne contopi, la timpul potrivit, într-un tot armonios precum veşmintele noastre tradiţionale, în atâtea calităţi mândre şi într-o intransigentă frumuseţe. A venit vremea să oferim avânt şi înaripare capacităţii noastre de a ne transforma visele în realitate precum strămoşii noştri, care, de-a lungul veacurilor, au îmbinat superior intuiţia cu rodnica lor putere creatoare şi au răstignit, pe veşmintele tradiţiilor noastre, privelişte veşniciei”, a mai spus dl Bogdan Moisei, la finalul scurtei şi emoţionantei sale intervenţii.

„În Ucraina, a precizat scriitorul Mihai Hafia Traista, este sărbătorită «Ziua Iei şi a cusăturii ucrainene» începând cu anul 2006. Lesea Voroniuk, studentă la Facultatea de Istorie şi Politologie, a venit cu această iniţiativă, devenită, an după an, mai populară şi mai sârguincios rezumată la rolul tradiţiilor şi al portului autentic în viaţa unui popor, a unei comunităţi. Ia tradiţională, purtată de comunitatea ucraineană din România, şi-a stilizat, de-a lungul vremurilor şi a beneficelor influenţe afluente, un profil etnic însufleţit, spiritualizat, cu expresivitate seducătoare şi relief unduitor, bogat nuanţat cromatic, brodat cu însemne caracteristice, în alianţe apte să ţină în cumpănă verva stilizată a unicităţii. Comunitatea ucraineană din România îşi păstrează identitatea, veghind ca bogăţia sa spirituală şi culturală să nu rătăcească pe drumuri lăturalnice idealurilor sale. Din cele mai vechi timpuri, motivele însingurate pe chipul veşmintelor tradiţionale ucrainene au dezvăluit prin limbajul croielii, al cusăturilor şi al cromaticii lucruri exacte despre ocupaţia, vârsta, statutul social, starea materială, opţiuni spirituale, religioase şi zona din care provin persoanele care le poartă. Imaginativ, creatorul de veşminte populare stăruie, dibuie, raţionează, colindă neîncetat prin meandrele seninătăţii iubirii până când, pline de mirifică alcătuire, modelele atrag natura trufaşă, nuanţată evocator în blândeţea stilistică a celor mai melodioase expresii, care vor şerpui, de-a lungul veacurilor, în prestaţia de curcubeu a fiecărui veşmânt. Lumea satului, plină de rânduială şi neostenită credinţă, este şi astăzi cufărul în care zestrea curată a veşmintelor trăieşte, păşind tradiţional, fără strop de blazare, limpede, autentic, peste porţiunea de timp a fiecărei clipe, în actualitate, prezent şi viitor. Croit cu acul, pe fundalul de pânză al iei, fiecare model îşi valorizează caracteristicile, motivele şi simbolistica, semănate adânc pe smalţul sfâşietor al tâlcurilor care germinează bunăstare în frumuseţea fecundă a iei tradiţionale”, a afirmat scriitorul Mihai Hafia Traista, în spumoasa şi documentata sa intervenţie la acest eveniment.

Pentru a vieţui această bogată latură a spiritualităţii şi a tradiţiilor ucrainene, toate meşteşugurile care o slujesc „încă” sunt transmise din generaţie în generaţie. Vigoarea, forţa, fertilitatea, fenomenele naturii, feminitatea, bărbăţia, rodirea sunt motivate şi însufleţite pe pânză, într-un mod inspirat, în culori tipice, contranstante luminos de spiritul care se mută, prin simţământul consimţit al creatorului popular, în obiecte.

Participanţii la eveniment au fost ispitiţi să parcurgă vizual un itinerar inedit, presărat cu o vastă ofertă de exponate tradiţionale ucrainene, rânduită calm, cu o dragoste sacră, în paginile albumelor şi ale cataloagelor oferite, spre consultare de organizatori. Ansamblul „Peremoha” („Victoria”) al Filialei Bucureşti a UUR, alcătuit exclusiv din refugiaţi ucraineni, cu repertoriul său vrednic de toată atenţia, în deschiderea segmentu-

lui muzical al evenimentului, a transferat entuziasmul adânc al interpretării solemne din simţirea şi din inimile soliştilor săi în inimile pline de simpatie şi încântare ale spectatorilor prezenţi, care, în final, au răsplătit prestaţia celebrului, de acum, ansamblu cu aplauze şi comentarii nobile de preţuire.

O bună bucată de vreme recitatori şi folkişti din rândul refugiaţilor ucraineni au oferit spectatorilor, cu multă dărnicire, mulţumirea de a se desfăta cu roadele spirituale şi bogăţia lirică, moştenite de la marii lor înaintaşi.

Actorul român Ştefan Apostol a urcat pe versanţii timpului până în priveliştea măreaţă a localităţii Rona de Sus, vegheată, încă, de transcendenţa amănunţit împlinită a operei poetului ucrainean Mihai Nebeleac, din care a selectat şi recitat, cu mijloacele originalei sale disponibilităţi artistice, invitând, în această manieră, auditoriul să aleagă, spre delectare şi încântare, din lirica ucraineană, valori care au fost ursite să urce singure pe scara autenticei consacrări literare.

Lumea speranţei e amănunţit modelată în conţinutul repertoriului ansamblului „Edelveis” al Filialei Bucureşti a UUR. Raportul strâns al îmbrăţişării dintre linia melodică, text şi interpretare artistică a contribuit consimţit la amplificarea semnificaţiei evenimentului.

În final, regizorul Magda Băcescu a interpretat, cu vocea sa de lux, o baladă, simbol al prosperităţii spirituale şi morale, în care au vieţuit locuitorii acestor meleagurilor din cele mai îndepărtate vremuri.

Traian CHIRICUŢĂ

Nedespărţitului meu soare

Mă-ntâmpină această dimineaţă
Cu nedorită-fragedă răcoare,
Dar şi cu-o foarte, foarte deasă ceaţă
Din cauza cărei, nu pot vedea soare.

Căci eu doresc ca-n orice dimineaţă
Să-l văd şi să-l întâmpin ca pe-un mire,
Căci el îmi dă nădejde pentru viaţă
Şi pentru o cerească moştenire...

Că dacă n-ar fi el în cerul mare,
N-aş exista nici eu, nici omenirea,
N-ar exista tot ce vedem sub soare,
Nici frumuseţea şi nici fericirea.

Dar soarele ne-mpacă cu de toate,
El pentru noi e ca şi-un mare rege,
Ne dă cu vrednicie sănătate
Căci el ne-admiră şi ne înţelege...

De-aceea-l proslăvesc în poezie,
Vreau să-i transmit de fiecare dată,
Mari mulţumiri, ca el mereu să ştie
Că îl consider ca pe-un vajnic tată.

Mihai VOLOŞCIUC

Rezultate excelente pentru elevii din Suceava la Olimpiada de Limba și Literatura Ucraineană

„Învățătura din constrângere nu e făcută să rămână, dar cea care pătrunde în suflet prin dragoste și bunăvoință, aceea rămâne acolo pentru totdeauna”, spunea Sfântul Ioan Gură de Aur. Tot astfel, dascălii cu vocație caută să sădească în sufletul copiilor dragostea pentru învățătură. Pregătirea pentru olimpiadele școlare joacă un rol deosebit de important în însușirea temeinică și profundă a cunoștințelor. Această etapă contribuie la formarea deprinderilor de lucru utile în consolidarea informațiilor prin studiu aprofundat al limbii și literaturii ucrainene. Participarea la această competiție contribuie la dezvoltarea și educarea unor trăsături valoroase de caracter, în vederea atingerii unui scop, a independenței în activitate și gândire.

Olimpiada este o competiție în cadrul căreia se confruntă cei mai buni elevi din cinci județe, unde conviețuiește minoritatea ucraineană: Maramureș, Suceava, Timiș, Botoșani și Arad. În perioada 9-12 aprilie, elevii calificați la etapa națională a Olimpiadei de Limba și Literatura Ucraineană Maternă, ediția a XXIX-a, au fost prezenți, la Satu Mare, pentru susținerea probei scrise. Lotul olimpic sucevean a fost însoțit de inspectorul pentru limba ucraineană maternă, Ilie Sauciuc, prof. Delia Martineac și prof. Diana Fraseniuc, în calitate de membri în Comisia Centrală, prof. Constantina Bursuc și prof. Geta Dobranschi – cadre didactice însoțitoare. Competiția s-a desfășurat sub cel mai potrivit slogan: „E-atât de minunat cuvântul limbii mele! / El nu e doar o lume – e-ntregul univers” (Volodymyr Sosiura).

Uniunea Ucrainenilor din România (UUR), reprezentată de președintele Nicolae-Miroslav Petrețchi, sprijină toate activitățile privind învățământul în limba ucraineană maternă. În colaborare cu Inspectoratul Școlar Județean Satu Mare, au fost asigurate cele mai bune condiții de desfășurare a olimpiadei. Ceremonia de deschidere a avut loc în Sala de concerte a Filarmonicii „Dinu Lipatti” din Satu Mare, unde discursurile oficialităților au fost presărate cu momente muzicale prezentate de elevi talentați ai Colegiului Național „Doamna Stanca” din Satu Mare. Domnul deputat Nicolae-Miroslav Petrețchi a felicitat elevii și profesorii pentru performanța de a obține calificarea la această competiție importantă care aduce umăr la umăr cei mai pregătiți elevi din țară alături de cei mai buni dascăli, subliniind faptul că numărul

participanților este în creștere față de anul precedent. După susținerea probei scrise, toți elevii s-au bucurat de programul propus de organizatori: vizitarea Școlii Gimnaziale „Gellert Șandor” din Micula, vizitarea sediului Organizației locale Micula a UUR și distracție la parcul acvatic „Aquastar” din Satu Mare. A doua zi a fost plină de surprize frumoase, elevii noștri având parte de o excursie la Carei, unde au vizitat Castelul Karolyi și Cripta de la Căpleni.

Festivitatea de premiere a reprezentat momentul care a încununat munca elevilor participanți și a dascălilor îndrumători. Copiii din județul Suceava au obținut rezultate remarcabile la cea mai importantă competiție școlară dedicată limbii ucrainene, după cum urmează:

Premiul I: Patraucean Ionuț, cl. XII-a, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Mitropolitul Dosoftei” din Suceava, îndrumat de prof. Lucia Mihoc;

Premiul II: Micailu Gheorghe, cl. XII-a, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Mitropolitul Dosoftei” din Suceava, îndrumat de prof. Lucia Mihoc;

Premiul I: Șoiman Ana, cl. XI-a, Colegiul Național „Petru Rareș” din Suceava, îndrumată de prof. Delia Martineac;

Premiul I: Havriloae Nicolae, cl. XI-a, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Mitropolitul Dosoftei” din Suceava, îndrumat de prof. Delia Martineac;

Mențiune: Berezovschi Diana, cl. XI-a, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret, îndrumată de prof. Antoneta Crainiciuc;

Premiul I: Perdei Petronela, cl. IX-a, Colegiul Tehnic Rădăuți, îndrumător prof. Delia Martineac;

Premiul III: Coval Georgiana, cl. IX-a, Colegiul Tehnic de Industrie Alimentară Suceava, îndrumată de prof. Delia Martineac;

Mențiune: Cozaciuc Carla-Delia, cl. VII-a, Școala Gimnazială Bălcăuți, îndrumată de prof. Anca Știubianu și prof. Ioana Smocut;

Premiul III: Fercal Georgiana-Elena, cl. VI-a, Școala Gimnazială Paltinu, îndrumător prof. Constantina Bursuc;

Mențiune: Cramer Daniela-Elena, cl. VII-a, Școala Gimnazială Paltinu, îndrumător prof. Constantina Bursuc.

Elevii premianți au fost recompensați cu premii în bani, oferite de Ministerul Educației. UUR a oferit, de asemenea, premii motivante: 1000 de lei – premiul I, 800 de lei – premiul II, 600 de lei – premiul III, 400 de lei – mențiunea și 200 de lei – premiul de participare.

Mărturisesc că, anul acesta, am participat la una dintre cele mai bine organizate olimpiade, iar acest lucru se datorează eforturilor depuse de gazdele noastre, care, în frunte cu președintele Filialei UUR Satu Mare, Irina-Liuba Horvat, au avut grijă să ofere condiții optime pe tot parcursul ședерii noastre. Am întâlnit aici oameni minunați și am plecat cu amintiri frumoase, dorindu-ne să revenim cu drag pe meleaguri sătmărene.

Elevul Ionuț Patraucian a împărtășit din experiența trăită la acest eveniment: „După participarea la etapa județeană a Olimpiadei de Limba și Literatura Ucraineană, am obținut calificarea la etapa națională, desfășurată la Satu Mare. Acest lucru a reprezentat pentru mine o mare reușită și o satisfacție deosebită. Nu voi uita niciodată toate acele emoții pe care le-am trăit: a fost stresant, a fost distractiv, dar, cel mai important, a fost interesant. M-am bucurat că organizatorii ne-au dat posibilitatea să vedem locuri unde nu am mai fost, să vizităm muzee, având, totodată, și grijă de a ne oferi momente pline de distracție la „Aquastar”. Toate aceste amintiri vor rămâne cu mine pentru tot restul vieții și nu voi uita niciodată noile prietenii pe care le-am legat”.

Ana Șoiman, o elevă deosebită, participantă la majoritatea concursurilor organizate în cadrul acestei discipline, ne-a mărturisit: „Anul acesta, am participat la etapa națională a Olimpiadei de Limba și Literatura Ucraineană și am realizat ceea ce mi-am propus: am obținut premiul I. Sunt foarte mulțumită. Fără ajutorul și sprijinul familiei mele și al profesoarei mele, Delia Martineac, nu aș fi reușit să ating acest obiectiv. Tatăl meu spune mereu că «a cunoaște cât mai multe limbi reprezintă numeroase uși deschise în viață». Acesta este principiul după care mă ghidez în viață. Concursurile de limba ucraineană îmi sunt foarte dragi și particip mereu, pregătindu-mă cu multă pasiune. Mi-a plăcut foarte mult tematica pentru olimpiadă: opere psihologice, cu un pu-

ternic impact emoțional. Concursul a avut loc la Satu Mare, un orășel liniștit și frumos. Evenimentele organizate au fost foarte incitante pentru noi. Cel mai mult mi-a plăcut la parcul acvatic. Cred că orice competiție reprezintă o modalitate bună atât de a dezvolta caracterul și de a stimula memoria tinerilor, cât și de a cunoaște și de a interacționa cu oameni noi”.

Felicitări tuturor elevilor și profesorilor îndrumători care fac cinste județului nostru, obținând, în fiecare an, rezultate frumoase la etapa națională a Olimpiadei de Limba și Literatura Ucraineană!

Mihaela Delia MARTINEAC

225 de ani de la publicarea „Eneidei” lui Ivan Kotlearevskyi

Supranumit *părintele* literaturii ucrainene contemporane, Ivan Petrovyci Kotlearevskyi (1769-1838) a început să lucreze asupra „Eneidei” în anul 1794, pe când era unterofiţer (subofiţer), în vârstă de 25 de ani, în armata Imperiului Rus, cu cinci ani înainte de a se naşte „fondatorul limbii ruse moderne”, Aleksandr Puşkin.

De-a lungul timpului, criticii literari şi lingviştii l-au considerat pe Ivan Kotlearevskyi (de regulă, în tandem cu Taras H. Şevcenko) *iniţiatorul*, *premergătorul*, *fondatorul*, *întemeietorul* limbii literare ucrainene moderne[1], fondatorul literaturii ucrainene noi, cel care a dezvoltat tradiţiile privind democratizarea limbii ucrainene, prin aportul însemnat al elementelor limbii vorbite pe care le-a integrat în structura limbii ucrainene standard. Şi toate aceste etichetări, privite din diverse perspective, pot fi adevărate, autenticitatea lor fiind suţinută de faptul că prin „Eneida” limba ucraineană vorbită la mijlocul secolului al XVIII-lea prinde viaţă, ea înscriindu-se în acest fel în procesul dezvoltării limbilor europene, al apariţiei limbilor moderne ale Europei şi, ulterior, a formării naţiunilor (a se vedea cazul limbii italiene, al limbii spaniole, al limbii franceze, în care, tocmai în anul 1794, guvernul francez adoptă pentru prima oară politica lingvistică privind impunerea limbii franceze ca limbă naţională, idiomurile locale fiind combătute şi sancţionate drastic).

Astfel, pe lângă atributele enumerate mai sus, lui Ivan Kotlearevskyi, pedagog-iluminist, dramaturg, literat, i se adaugă şi cel de *unificator* al dialectelor limbii ucrainene (cu numeroase arhaisme, păstrate chiar din slava comună, şi cu diverse inovaţii, apărute ca urmare a contactului lingvistic cu alte limbi) într-o limbă ucraineană standard, fapt care, mai târziu, îi va conferi şi cel de *promotor* în formarea naţiunii ucrainene, ţinând cont că era perioada formării romantismului şi a naţionalismului european.

Prin poemul „Eneida”, Ivan Kotlearevskyi a inaugurat o nouă perioadă a istoriei culturii ucrainene. Abordarea unei tematici noi, a unui conţinut ideatic de actualitate, apelarea la izvoarele limbii ucrainene vorbite, folosirea abundentă a tezaurului ancestral şi inepuizabil al folclorului ucrainean au dus la crearea unei noi specii literare – poemul burlesc-travestit, „Eneida” («Енеїда»). Acestea, dezvoltate, într-o formă sau alta, şi în binecunoscutele piese „Moscalul Vrăjitor” («Москаль-чарівник») şi „Natalka Poltavka” («Наталка Полтавка»), reprezintă doar câteva dintre meritele scriitorului care-l propulsează pe treapta cea mai înaltă a noului proces literar ucrainean şi a celui universal.

Ţinând cont de faptul că anul acesta se împlinesc 225 de ani de la prima publicare a „Eneidei”, Filiala Cluj a Uniunii Ucrainenilor din România, în colaborare cu Specializarea limba şi literatura ucraineană din cadrul Facultăţii de Litere (Universitatea Babeş-Bolyai), a organizat, la data de 13 mai, manifestarea cultural-ştiinţifică „225 de ani de la publicarea «Eneidei» (1798) lui Ivan Kotlearevskyi”.

În debutul evenimentului, subsemnatul a punctat principalele etape ale scrierii, respectiv ale publicării poemului burlesc «Eneida», accentuând rolul pe care Ivan Kotlearevskyi l-a jucat în procesul formării noii literaturi ucrainene.

Scrierea poemului „Eneida” începuse cu patru ani înainte de prima apariţie a ediţiei tipărite. Însă, imediat ce părţile I-III au fost scrise (1797), acestea au început să circule, printre intelectualii ucraineni şi ruşi din acea vreme, în manuscrise. Tocmai acele trei părţi ale poemului aveau să vadă lumina tiparului în anul 1798, la Sankt Petersburg, prin eforturile bogatului nobil Maksym Parpura (originar din oraşul Konotop, din neamul cazacilor vechi), sub redacţia lui Iosyp Kameneţkyi (1750-1823, cazac al regimentului Starodubovsk şi, ulterior, medic). M. Parpura a publicat aceste prime trei părţi ale poemului aşa cum le-a redactat I. Kameneţkyi, fără corecturi serioase şi cu numeroase erori (I. Kameneţkyi le mai redactase o dată, pentru ediţia din 1808). Cartea a fost publicată sub titlul «Енеида на малороссийский язык перелицованная И. Котляревским» („Eneida, scrisă în limba malorusă, travestită de I. Kotlearevskyi”), fiind destinată cititorului rus, fapt pentru care conţinea la sfârşit un dicţionar ucrainean-rus ce asigura interpretarea cuvintelor aşa-numitului „dialect malorus”, pentru cititorii vorbitori de limbă rusă. Acest lexicon ucrainean-rus (al primelor trei părţi), realizat de I. Kameneţkyi, a fost publicat sub titlul «Собрание малороссийских слов, содержащихся в „Енеиде”, й сверх того еще многих иных, издревле вошедших в малороссийское наречие с других языков или и коренных российских, но неупотребительных» („O culegere de cuvinte maloruse, existente în «Eneida» şi, în plus, multe altele care au intrat demult în dialectul malorus din alte limbi şi cuvinte ruseşti autohtone, dar neutilizate”). Cele 972 de cuvinte pe care le conţinea dicţionarul au devenit baza comentariilor ulterioare ale „Eneidei”[2].

Publicarea primelor trei părţie ale „Eneidei” fără ştirea şi consimţământul lui Ivan Kotlearevskyi l-a înfuriat pe acesta, mai ales pentru că era o ediţie nerevizuită (fiind cea care circula sub formă de manuscris). Drept urmare, în propria sa ediţie, cea din anul 1809, i-a făcut de ruşine pe protagoniştii ei, scriind, în adnotarea propriei ediţii, că „o oarecare persoană

Maţapur, un ipocrit dornic de profit, să se ducă în iad şi acolo «să-l prăjească pe grătar»”, pentru faptul că „a dat spre publicare ceea ce nu era al lui, fiind fără ruşine, fără Dumnezeu, şi uitând porunca a opta, începu cu ceea ce nu era al lui să facă afaceri”.

Criticul Serhii Efremov (1876-1939, autor al multor monografii dedicate scriitorilor ucraineni), în special, a considerat o astfel de apreciere nedreaptă, motiv pentru care, în lucrarea «В тісних рямцях. Українська книга в 1798-1916 рр.» („Într-un cadru restrâns. Cartea ucraineană între 1798-1916”), a remarcat: „...primul nostru editor nu merită deloc o mustrare atât de dură. Şi-a tratat publicarea cu conştiinţă şi, evident, nu a avut în vedere niciun profit, ci doar dorinţa de a împărtăşi comunităţii o noutate literară interesantă, care, evident, îi plăcea foarte mult. M. Parpura era un om bogat, cu moşie domnească în Cernihiv, şi nu era deloc interesat de micile profituri pe care i le putea oferi publicarea poemul lui Kotlearevskyi. Că a fost mai degrabă un act mecenat decât interesul unui mărunt negustor o arată şi dedicaţia emoţionantă din carte care dezvăluie adevăratele intenţii şi planuri ale editorului: «Iubitorilor cuvântului malorus (ucrainean – s.n.) din inimă le este dedicată» – acesta a fost cu adevărat un tribut pios adus cuvântului matern, cu care spre cei care-l «iubesc» se îndreaptă cel care-l iubeşte (pe cuvântul matern – s.n.) la fel de mult”[3].

A urmat comunicarea «Роль Котляревського у модернізації українськoї літератури»” („Rolul lui Kotlearevskyi în modernizarea literaturii ucrainene”), susţinută de către studenta din anul III de la Specializarea Ucraineană-Franceză, Cozaciuc Denisa-Lorena, care a evidenţiat orientarea scriitorilor ucraineni, începând cu Ivan Kotlearevskyi, înspre oralitatea limbii ucrainene, înspre folclor şi tradiţii popular-poetice. Autorul „Eneidei” şi al piesei „Natalka Poltavka” a fost iniţiatorul acestui proces, înglobând în limba creaţiilor sale literare elemente ale limbii vorbite.

„Un erou mai «uman» în «Eneida» lui Ivan Kotlearevskyi” a fost comunicarea prezentată în PowerPoint de către studentul din anul I de la Specializarea Ucraineană-Engleză, Ivan Papariga, care s-a axat pe un studiu comparatist a patru eroi clasici: Enea lui Kotlearevskyi, Enea – erou virgilian, Cesar – erou shakespearian şi Gulliver lui Jonathan Swift, subliniind aspecte care ţin de umanizarea acestora în comparaţie cu alţi eroi ai literaturii clasice universale.

După vizionarea unui film documentar dedicat vieţii şi activităţii lui Ivan Kotlearevskyi, Jessica-Rahela Bilcec, studentă în anul II la Specializarea Ucraineană-Rusă, a vorbit publicului prezent despre «Український народ у „Енеїді” та сьогоденні» („Poporul ucrainean în «Eneida» şi astăzi”), concluzionând următoarele: „De ce încă este actuală Eneida? În urmă cu 225 de

ani, Kotlearevskyi a conştientizat şi i-a ajutat şi pe cititori să înţeleagă cât de frumoasă este limba ucraineană…, acum, ucrainenii conştientizează, din nou, cât de minunată este limba lor, a doua cea mai melodioasă limbă din lume. În anul 1798, a fost scrisă prima operă, tipărită într-o limbă ucraineană vie. Astăzi, în 2023, se scrie istoria vie, în inima fiecărui ucrainean, în aceeaşi limbă melodioasă, ucraineana”.

Spre finalul acţiunii, au fost citite fragmente din poemul «Eneida» de Ivan Kotlearevskyi.

Menţionăm faptul că „Eneida” lui Ivan Kotlearevskyi a fost inclusă în lista celor mai bune o sută de opere ale literaturii ucrainene, conform statisticii realizate de PEN Clubul Ucrainei.

Ioan HERBIL

---

[1] Vezi Михайло Кондор, *З історії нової української літературної (стандартної) мови: дискусійні питання*, în vol. „Două decenii de la înfiinţarea Specializării limba şi literatura ucraineană la Facultatea de Litere – Universitatea Babeş-Bolyai din Cluj-Napoca, volum aniversar”, Editori Ioan Herbil, Mihaela Herbil, Casa Cărţii de Ştiinţă, Cluj-Napoca, Editura RCR Editorial, Bucureşti, 2020, p. 111-125.

[2] О. Ф. Ставицький, *Коментар до „Енеїди” Івана Котляревського та його історія*, în vol. Іван Котляревський, *Енеїда: поема*, «Радянська школа», Київ, 1989, p. 272.

[3] Сергій Єфремов, *В тісних рямцях. Українська книга в 1798–1916 рр.*, *Київ*, 1926, p. 5.

Cărţile Ucrainei

În cadrul Filialei timişene a Uniunii Ucrainenilor din România, în luna martie, au avut loc o serie de acţiuni şi manifestări culturale, organizate în colaborare cu alte instituţii partenere. Un exemplu de acest gen ar fi şi cel desfăşurat la Biblioteca Centrală Universitară „Eugen Todoran” din Timişoara, care, împreună cu Filiala Timiş a UUR, au inaugurat o expoziţie de carte comună, dedicată comemorării unui an de la declanşarea invaziei ruse în Ucraina.

„Expoziţia urmăreşte două scopuri. Unul este etic: să atragem atenţia asupra tragediei poporului ucrainean, victimă a agresiunii militare a Rusiei, iar cel de-al doilea scop e academic şi constă în prezentarea unui număr mare de cărţi, majoritatea ştiinţifice, care pot servi pentru o documentare riguroasă în legătură cu Ucraina”, a susţinut directorul general al bibliotecii, prof. univ. dr. Vasile Docea.

La inaugurarea expoziţiei de carte, studenţii de la Universitatea de Vest au aflat mai multe amănunte despre istoria, literatura, folclorul ucrainean şi despre războiul de dincolo de graniţă, de la lectorul univ. dr. Mihai Murariu şi de la reprezentanţii filialei din zona de vest a ţării, şi anume: Sorin Şpilca, consilier UUR Timiş, şi Bianca Hînda, preşedintele Organizaţiei de Tineret din cadrul aceleiaşi filiale. Aceştia au venit însoţiţi de preşedintele UUR Timiş, Gheorghe Hleba, care a declarat următoarele: „Mulţumim conducerii Bibliotecii Universitare pentru invitaţie. Noi, Filiala Timiş a UUR, am donat acestei instituţii de prestigiu în jur de 30 de volume, editate atât în limba română, cât şi în limba ucraineană. Însă despre războiul din ţara vecină şi cum este acesta perceput de către fraţii noştri ucraineni, veţi putea afla mai multe amănunte de la profesorul de istorie Mihailo Vasylkiv din Odesa. În ceea ce priveşte filiala noastră şi ajutorul acordat refugiaţilor din calea războiului, atât eu, cât şi membrii acesteia, cu ajutorul societăţii civile şi a voluntarilor, am făcut tot ce ne-a stat în putinţă să venim în sprijinul lor, începând cu aducerea lor de la graniţă, găzduire, îndrumare, rezolvarea actelor, realizarea de donaţii materiale, haine, jucării pentru copii şi mâncare. Pot spune că am fost alături de ei 24 de ore din 24 şi nu ne-a fost uşor”.

Un discurs emoţionant a venit şi din partea inspectorului şcolar de limbă ucraineană, Maria Szabo Condrei, care a susţinut că „...tinerii sunt adevărata bogăţie a unui popor şi nici un copil nu trebuie să cunoască faţetele războiului, ci doar pacea durabilă, pentru a se bucura de copilărie”.

Expoziţia „Cărţile Ucrainei” se află în holul central al Bibliotecii Universitare de Vest şi poate fi vizitată de publicul larg până la jumătatea anului curent.

Mihaela BUMBUC

Ziua Mondială a Refugiatului

Ziua Mondială a Refugiatului a fost instituită de Organizaţia Naţiunilor Unite, cu scopul a onora refugiaţii din întreaga lume. Este sărbătorită, în fiecare an, la data de 20 iunie şi are ca motivaţie recunoaşterea puterii şi curajului oamenilor care au fost forţaţi să-şi părăsească ţara natală, pentru a scăpa de conflicte militare sau persecuţii de tot felul: religioase, rasiale etc. Ziua Mondială a Refugiatului a fost sărbătorită pentru prima dată la 20 iunie 2001, comemorându-se 50 de ani de la adoptarea Convenţiei din 1951 privind statutul refugiaţilor. Iniţial, a fost cunoscută drept Ziua Refugiaţilor Africani, pentru ca, în decembrie 2000, Adunarea Generală a ONU să o desemneze oficial drept zi internaţională. Ziua Mondială a Refugiatului reprezintă o oportunitate de a genera simpatie şi înţelegere a societăţii civile faţă de situaţia celor care-şi părăsesc ţara şi de a le recunoaşte dorinţa de a-şi reface viaţa cotidiană. În această zi, sunt evidenţiate drepturile, nevoile şi visurile refugiaţilor, fapt care duce la mobilizarea voinţei politice şi a resurselor, astfel încât refugiaţii nu doar să poată supravieţui, ci şi să prospere, acolo unde este posibil.

Războiul din Ucraina a schimbat totul şi ar trebui să ne gândim emoţional şi continuu asupra situaţiei ucrainenilor refugiaţi aflaţi pe teritoriul României, în general, şi al celor din judeţele unde există filiale ale UUR, în particular. Când începe războiul, singurul lucru pe care-l doresc oamenii cel mai mult este ca acesta să se termine cât mai curând posibil, astfel încât să se reinstaureze pacea. Toate celelalte temeri şi griji dispar, căci războiul măturǎ totul în cale, lasă un gol de neînlocuit.

De la începutul agresiunii pe scară largă a Federaţiei Ruse împotriva Ucrainei, peste 8,1 milioane de ucraineni au fost forţaţi să-şi părăsească locuinţele şi să plece în străinătate, conform raportului Oficiului Înaltului Comisariat al Naţiunilor Unite pentru Refugiaţi. În România, au ajuns peste 1.000.000 de refugiaţi ucraineni, din care au rămas 117.041.

Aderând la principiile promulgate de Convenţia privind statutul refugiaţilor, România alături de majoritatea ţărilor europene au acceptat cetăţeni ai Ucrainei şi au făcut modificări în legislaţia naţională a ţărilor lor pentru a le da posibilitatea de a se realiza în această perioadă dificilă pentru ei. În viaţa de zi cu zi normală, ne putem baza mult pe noi înşine, putem planifica, putem face eforturi, dar, odată cu începerea războiului, totul se schimbă, dispare sentimentul de securitate, apar nesiguranţa, frica, neputinţa. Este momentul când şi cel mai mic ajutor contează. A oferi unui copil un ceai cald, o pătură, mâncare, o jucărie, o vorbă de încurajare ori un zâmbet este ceea ce-şi doresc cei care caută refugiu la noi.

Ştim cu toţii că nevoia cea mai urgentă a refugiaţilor este să găsească protecţia pe care nu o pot obţine în ţara lor de origine. Refugiaţii sunt oameni care au fost forţaţi să-şi abandoneze casele, pentru a scăpa de abuzuri şi de persecuţii din cauza războiului. Aceşti oameni vor, pur şi simplu, să se integreze într-o ţară în care cetăţenii acesteia înţeleg şi susţin principiul sprijinului social, al nediscriminării, al prieteniei, al compasiunii faţă de ceilalţi, Refugiaţii sunt mai puţin norocoşi, pentru că s-au născut într-o altă regiune, într-o altă ţară, unde libertatea este limitată, unde este violenţă, suferinţă şi, zi de zi, sunt ameninţaţi cu moartea. În cazul nostru, vorbind despre refugiaţii ucraineni, ştim că marea lor majoritate intenţionează să se întoarcă acasă, în Ucraina, şi, cu atât mai mult, ar trebui să ne preocupăm pentru ca, la întoarcere în ţara lor natală, să-şi aducă aminte cu plăcere de timpul petrecut alături de fraţii lor ucraineni din România şi din alte ţări ale lumii.

A devenit un obicei ca la toate acţiunile filialelor Uniunii Ucrainenilor din România să fie invitaţi şi reprezentanţi ai refugiaţilor care locuiesc pe teritoriul judeţelor respective. Mai mult, în ultimul timp, prin decizia şi cu sprijinul filialelor, s-au iniţiat şi s-au desfăşurat spectacole, concerte de caritate, recitări de poezie ale scriitorilor români şi ucraineni, în dublă partidă, masterclass-uri de încondeiere a ouălor, cu implicarea refugiaţilor, târguri cu produse de artizanat, realizate de meşteri populari din rândul refugiaţilor, şi lista ar putea continua. La unele filiale, s-au realizat spectacole de teatru cu implicarea reprezentanţilor refugiaţilor, iar, la altele, s-au constituit grupuri vocal-instrumentale care participă la evenimentele culturale organizate de Uniunea Ucrainenilor din România.

Din acţiunile organizate până în prezent, la care au participat şi reprezentanţi ai refugiaţilor, am învăţat că toate frustrările, tristeţea şi singurătatea pot fi descoperite şi alinate doar în prezenţa altor oameni, care, chiar dacă nu vorbeasc aceeaşi limbă, pot să comunice prin iubire, toleranţă, empatie, zâmbete, lacrimi şi îmbrăţişări. Durerea şi bucuria nu se trăiesc în singurătate, suferinţa e alinată de persoanele dragi de lângă tine, iar fericirea îşi pierde valenţa dacă e simţită de unul singur.

Prin intermediul evenimentelor organizate şi desfăşurate de comunitatea ucrainenilor din România, ne dorim să producem un impact asupra comunităţii şi a oamenilor de bine din localităţile unde există populaţie de etnie ucraineană, să promovăm bunătatea, libertatea şi egalitatea dintre oameni, indiferent din ce ţară provin, pe de o parte, iar, pe de altă parte, să demonstrăm refugiaţilor, care au rămas o perioadă de timp în ţara noastră, că nu sunt singuri, că ne pasă de ei şi că dorim ca atât timp cât sunt în mijlocul nostru să se poată bucura de respectul şi de sprijinul nostru.

Azi, Ziua Mondială a Refugiatului reprezintă o oportunitate mai actuală ca oricând de a ne concentra atenţia asupra situaţiei dificile a celor care fug din cauza invaziei Federaţiei Ruse în Ucraina.

Notă:
Ziua Mondială a Refugiatului este sărbătorită în peste 100 de ţări, inclusiv în România şi Ucraina. Potrivit UNHCR, peste 100 de milioane de persoane din întreaga lume sunt în prezent strămutate forţat. Problema refugiaţilor de astăzi este catastrofală. Cum să reacţionezi în asemnea situaţie?; Dacă să accepţi să ajuţi sau nu?; Ce politici trebuie dezvoltate în acest sens? sunt întrebări care se constituie într-o lecţie pe care ar trebui să o învăţăm cu toţi. La urma urmei, cineva îţi cere sprijin astăzi, iar mâine s-ar putea să ai tu nevoie de ajutor.

Victor HRIHORCIUC,
preşedintele Filialei Iaşi a UUR

Elevi şi profesori din Vestul Europei, la UUR Timiş

Casa de Cultură a Uniunii Ucrainenilor din Timişoara a fost vizitată, la începutul lunii mai a.c., de 50 de elevi şi profesori din Spania, Germania şi Italia. Cu acest prilej, preşedintele Filialei Timiş a UUR, Gheorghe Hleba, le-a prezentat tinerilor activităţile pe care le desfăşoară comunitatea ucraineană din zona de vest a ţării noastre şi le-a vorbit despre ajutorul pe care statul român şi, implicit, Filiala timişeană a UUR, împreună cu organizaţiile partenere, societatea civilă şi numeroşi voluntari, l-a acordat refugiaţilor din Ucraina.

„Având în vedere contextul actual al războiului din Ucraina, pe agenda proiectului Erasmus+K.A.229 R.E.F.U.G.E., s-a aflat şi vizita la Uniunea Ucrainienilor din România, Filiala Timiş. La această activitate, au participat elevii şi profesorii din ţările partenere. Participanţilor li s-au prezentat, pe lângă istoricul ucrainenilor bănăţeni, şi câteva reportaje video ale căror subiecte le-au constituit refugiaţii din calea războiului din ţara vecină. La întâlnirea cu reprezentanţii Filialei timişene, au fost prezenţi şi doi profesori ucraineni, aceştia aducând în discuţie problemele cu care se confruntă ţara lor şi activităţile pe care le desfăşoară împreuna cu UUR Timiş. A fost o întâlnire deosebită, iar tinerii s-au bucurat de o primire călduroasă”, a declarat Silivia Ghelesian, directorul Liceului Tehnologic „Aurel Vlaicu” din Lugoj.

La acţiune, au fost prezenţi şi membrii Comitetului UUR Timiş, alături de preşedintele Organizaţiei de Tineret, Bianca Hînda, şi inspectorul de limba ucraineană de la IŞJ Timiş, Maria Szabo Condrei. În cadrul acestui proiect, în care Liceul Tehnologic „Aurel Vlaicu” este partener alături de câteva şcoli din Germania, Italia şi Spania, sunt promovate valori precum: democraţia, incluziunea şi lipsa discriminării.

Un proiect similar a avut loc, în perioada 1-5 mai 2023, şi la Liceul Teoretic „Iulia Hasdeu” din Lugoj. În cadrul proiectului educaţional Erasmus Plus „Unis dans la diversité”, au participat 15 elevi şi 6 profesori de la Institute Sisters Maricolen din Maldegem, Belgia; Rupprecht-Gymnasium din München, Germania şi Lycée Saint-Exupéry din Terrasson, Franţa.

„Implicându-se în acest proiect, elevii lugojeni au reuşit să-şi dezvolte abilităţile de comunicare în limbile engleză şi franceză, capacitatea de a lucra în diverse grupuri, competenţele civice, precum şi cunoştinţele despre cultura şi civilizaţia europeană. Profesorii care au participat la cursuri de perfecţionare şi-au îmbunătăţit competenţele de predare cu ajutorul unor metode interactive şi abilităţile de consiliere a elevilor”, a susţinut Anda Lungu Ursulescu, directorul Liceului Teoretic „Iulia Hasdeu” din Lugoj.

Pe durata derulării celor două proiecte Erasmus, atât elevii, cât şi profesorii din vestul Europei au descoperit diversitatea specifică Banatului.

Mihaela BUMBUC

La început de Cireşar, evadare din cotidian

Şi totuşi, literatura modelează caractere... Aşa că, în luna lui Cireşar, vă propun o călătorie în lumea scrierilor lui Myhailo Koţiubynskyi, care au ca temă (cum altfel?) copilăria. Myhailo Koţiubynskyi a fost un om de înaltă cultură, frumuseţe spirituală şi noblеţe. În acelaşi timp, iubea foarte mult copiii, nu trecea niciodată pe lângă ei fără să interacţioneze cu aceştia şi să glumească. Petrecea mult timp şi cu copiii lui, aceştia fiind şi primii cititori ai scrierilor sale. Îmi veţi spune că sunt o retrogradă cu mintea prăfuită. Ce mai poate fi actual în scrierile cuiva care a trăit într-un trecut atât de îndepărtat? Multe, aş zice eu. O pornim la drum, da?

Când eraţi micuţi şi vi se dădea o foaie de hârtie şi un creion să desenaţi ceva, primul lucru mâzgălit era o casă. Cel puţin la mine aşa a fost. Apoi, apărea mama, tata, fraţii, bunicii, un copăcel, o floare, o pisică, adică singurul univers cunoscut nouă la acea vârstă fragedă care ne oferea protecţie: casa natală, familia, mediul înconjurător.

Cu poezia „Căsuţa noastră” debutează Myhailo Koţiubynskyi în literatura pentru copii, în anul 1890: „Aduna-vom pietre, lut vom aduna / Şi-o căsuţă cu tindă vom ridica. / O fereastră mică şi senină îi vom adăuga / Să ne poleiască cu aur soarele prin ea. / Cergă din snopi de secară vom coase / Şi-o vom aşterne acoperiş peste casă. / Şi cocostârcului cuib îi vom ridica / Să ne gângurească când celor mici hrană le va da. / Vom face-n căsuţă pragurile joase / Neajutoraţii bunici să nu ne ocolească. / Ci-n casă intraţi şi pe laviţe aşezaţi / Să ne încânte cu-amintiri dintr-un trecut fascinant. / În spatele casei va fi o livadă verde, / De jur împrejur fi-va cunună de flori. / După livadă, încolo, vom semăna secară / Să rodească pâine cu îndestulare”. Ce mesaj subtil transpus în versuri: să iubeşti munca, să protejezi natura, să-i respecţi pe cei cu „ghiocei la tâmplă”! Observăm şi-o credinţă populară, conform căreia casa unde îşi face cuib barza sau rândunica va fi binecuvântată.

Ne continuăm călătoria şi ne întâlnim cu personaje cunoscute şi din literatura populară, căci Myhailo Koţiubynskyi, pe baza surselor populare, scrie mai multe povestiri pentru cei mici, adevărate pilde nu doar pentru copii, ci şi pentru părinţi.

Două povestioare pline de tâlc surprind două realităţi şi oferă două perspective de abordare a existenţei. În povestirea „Doi ţapi”, autorul condamnă atitudinea personajelor care plătesc cu viaţa încăpăţânarea de care dau dovadă: într-o zi, doi ţapi au pornit în acelaşi timp din capetele opuse ale unei punţi. Aceasta, însă, era lată doar cât să treacă unul singur. Cei doi ţapi s-au întâlnit la mijlocul punţii, dar niciunul dintre ei nu voia să-l lase pe celălalt să treacă. Şi-au încleştat coarnele cu atâta ferocitate, încât amândoi au căzut în râu şi s-au înecat. În antiteză, acţiunea din textul „Două capre” se desfăşoară pe o potecă la fel de îngustă. Cele două capre se întâlnesc şi privesc în jur: de-o parte – o râpă adâncă; de cealaltă parte – un munte înalt şi abrupt. A trece una pe lângă alta era imposibil. Au stat ele, au stat şi s-au tot gândit la o modalitate de a scăpa cu bine. Apoi, una dintre capre a îngenuncheat, s-a răsturnat pe o parte, s-a întins pe potecă şi s-a lipit de munte. Cealaltă capră a păşit cu grijă peste ea, s-a îndepărtat uşor, iar cea care era întinsă s-a ridicat şi a plecat în drumul ei. În situaţii dificile, lăsând orgoliul la o parte, putem depăşi obstacolele folosind un limbaj comun cu semenii noştri. Cele două eroine ne oferă un model de comportament: cu răbdare, fără impulsivitate, judecând cu atenţie înainte de a acţiona, putem evita problemele.

O pornim mai departe şi poposim în casa Odarcăi, personajul principal din povestioara „Zece muncitori”. Rămânem uimiţi de curăţenia şi ordinea din casa femeii; pe lângă acestea, şi copiii sunt spălaţi, curat îmbrăcaţi şi prânzul aşteaptă să fie savurat. O mână de femeie le rânduieşte pe toate atât de frumos? Cum se poate una ca aceasta, ne mirăm cu toţii şi o rugăm să ne dezvăluie secretul. Ne mărturiseşte că are zece muncitori ascultători şi pricepuţi: ce-i roagă să facă, fac. Se mai ajută şi între ei, doar să iasă treaba cum trebuie. Rămânem intrigaţi de existenţa unor astfel de muncitori. Odarca, zâmbind, ne potoleşte curiozitatea şi ni-i arată: cei zece muncitori sunt degetele de la mâinile ei. Acest text-ghicitoare îl putem vedea şi ca un imn adus femeilor, mamelor din întreaga lume care se sacrifică pentru bunăstarea familiei.

Următorii eroi cu care ne întâlnim sunt Ivasyk şi Tarasyk. Primul băiat se întorcea de la pescuit cu coşul plin. Păşea agale spre casă. Cel de-al doilea l-a zărit şi s-a pornit în urma lui, având un singur gând: cum să fure nişte peşte din coş? Tarasyk s-a apropiat tiptil de coş, dar Ivasyk l-a simţit şi a întors capul să vadă cine e în urma lui. Luat prin surprindere, Tarasyk a sărit înapoi, şi-a pus mâinile la spate, şi-a ridicat capul şi a mers de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. Ivasyk a plecat mai departe liniştit, dar Tarasyk s-a furişat, din nou, a băgat mâna în coş şi a ţipat: un rac mare l-a prins de deget (pentru că în coş nu erau doar peşti, ci şi raci). Durerea era atât de mare, încât Tarasyk sărea de colo până colo. Ivasyk s-a întors, l-a văzut şi a râs de Tarasyk. Cu greu a desprins racul de pe degetul lui Tarasyk, l-a pus în coş şi şi-a continuat drumul spre casă. Tarasyk a rămas plângând, căci degetul i s-a umflat de la muşcătura racului. O povestioară din care învăţăm că e recomandat să preţuim munca, şi nu obţinerea de lucruri prin mijloace necuvenite. Când facem un lucru rău, trebuie să ne asumăm şi pedepsele de care suntem pasibili.

Povestea „De ce sunt ei aşa fericiţi”? condamnă cruzimea excesivă. Danylko merge la pescuit. Aruncă undiţa în apă şi aşteaptă. În jurul lui, se adună mulţi copii, câini, chiar şi o broască. Toţi curioşi de ce se va întâmpla. La un moment dat, peştele a muşcat! Danylko l-a scos afară. Bietul peşte se zbătea în cârlig, iar copiii se bucurau, strigau, săreau, iar câinii lătrau. Broasca s-a speriat de zgomot şi a sărit în apă. „Şi de ce erau fericiţi? Băiatul a ucis bietul peşte. De ce să fii fericit?”. Întrebarea retorică repetată subliniază faptul că naratorul nu aprobă bucuria excesivă a băieţilor care se bucură de un peşte chinuit.

Am călătorit împreună în universul ficţional a cinci texte apărute în colecţia „Cinci basme”. Li se spune acestor texte basme, deşi nici ca întindere (sunt realizate sub formă de miniatură, deoarece această formă este cel mai bine adaptată caracteristicilor psihologice şi fiziologice ale preşcolarilor şi şcolarilor mici), nici din punctul de vedere al conţinutului (nu ne întâlnim cu personaje fantastice: zâne, sirene, zmei, balauri; nu asistăm la confruntări pe viaţă şi pe moarte etc.) nu se încadrează în această specie literară. Sunt valoroase deoarece în plan ideologic şi tematic ridică probleme esenţiale pentru funcţionarea unei societăţi umane. Citite în limba ucraineană pot fi de un real ajutor acelor părinţi care doresc să le transmită copiilor lor în afară de bunuri materiale şi pe cele spirituale.

Lectură plăcută tuturor!

Lăcrămioara GRIGORCIUC

Duhul Sfânt – Sfinţitorul

Potrivit formulărilor dogmatice ale Sinoadelor Ecumenice, Sfânta noastră Biserică mărturiseşte credinţa într-un singur Dumnezeu – după Fiinţă, dar întreit în Persoane – Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh. Dumnezeu Tatăl este Creatorul (fără a-I exclude pe Fiul şi pe Duhul din actul creaţiei); Dumnezeu Fiul este Mântuitorul (cu participarea Tatălui şi a Duhului); Dumnezeu Duhul Sfânt este Sfinţitorul (împreună cu Tatăl şi cu Fiul). Aceasta este, pe scurt, învăţătura Bisericii formulată pe temeiul Sfintei Scripturi şi al Sfintei Tradiţii.

Ceea ce este important de înţeles pentru noi, legat de Sărbătoarea Rusaliilor, este credinţa noastră într-un **Dumnezeu Personal**. Dumnezeu ni se descoperă personal şi aşteaptă de la noi o relaţie personală cu El. A avea o relaţie personală cu cineva presupune cunoaşterea acelei persoane, deoarece nimeni nu poate avea

o relaţie cu un necunoscut. Iată de ce este atât de importantă cunoaşterea învăţăturii de credinţă ortodoxă! Trebuie să-L cunosc pe Dumnezeu, ca să ştiu cine este şi cum mă raportez la El, pentru a avea o legătură personală cu El.

De câţiva zeci de ani, în rândul credincioşilor noştri, s-a născut o erezie modernă, cea a relaţiei cu Dumnezeu nepersonal, prin diferite meditaţii sau stări sufleteşti. Nu o dată auzim sfaturi de la diferiţi „cunoscători” de genul: trebuie să gândeşti pozitiv şi este suficient; sau faptul că anumite locuri ne oferă energii pozitive cu care noi încărcându-ne ne putem vindeca de diferite boli; se întâmplă să vină unii credincioşi la biserică, dar nu pentru a asculta Sfânta Liturghie, nici pentru a se împărtăşi, ci pentru a se încărca pozitiv pentru câteva minute; alţii susţin că prin diferite poziţii ale corpului sau meditaţii şi concentrări ale minţii îl pot însănătoşi pe om, căci omul însuşi are în el o putere extraordinară, dar nu a descoperit-o; putem vedea de asemenea cum este tratată rugăciunea de unii „specialişti”, adică ideea este să te rogi, nu contează cui, dar să o faci pentru că rugăciunea aduce o stare de bine, chiar dacă omul nu ştie cui se roagă sau pentru ce se roagă.

Toate aceste idei, tot mai răspândite astăzi printre creştinii moderni, îşi au originea în religiile orientale, pătrunzând tot mai adânc în rândul credincioşilor, iar, într-un final, ideea este aceea potrivit căreia omul este propriul său dumnezeu, doar trebuie să fie ajutat pentru a descoperi această forţă lăuntrică din interiorul său. Iată, pe scurt, în câteva idei felul nostru greşit de a ne raporta la Dumnezeu, la Duhul Sfânt ca la nişte energii nepersonale care oferă niscai sentimente pe moment sau anumite stări sufleteşti ce se instalează pentru o perioadă, apoi dispar, şi... tot aşa.

Necunoaşterea învăţăturii de credinţă ortodoxă, precum şi posibilitatea de exprimare a oricărui „specialist” pe reţelele de socializare ne pot crea o idee greşită despre Dumnezeu şi despre relaţia personală pe care ar trebui să o avem fiecare dintre noi cu EL. Dacă citim cu atenţie Evangheliile, putem conchide că Iisus nu a făcut niciodată vindecări sau minuni în masă, ci a făcut cu fiecare om separat, având pentru fiecare un cuvânt sau un îndemn, ca de exemplu: „ai grijă să nu mai păcătuieşti” (cf. In 5, 14); sau: „credinţa ta te-a vindecat” (cf. Mt. 9, 22); sau: „du-te la casa ta şi spune cât bine ţi-a făcut ţie Dumnezeu” (cf. Lc 8, 39). Şi exemplele ar putea continua... Însăşi venirea Duhului Sfânt s-a produs doar peste Apostoli, şi nu peste toată populaţia Ierusalimului, iar, atunci când oamenii doreau părtăşia Duhului, i-au întrebat pe Apostoli ce trebuie să facă, şi Apostolii le-au zis: „fiecare dintre voi să se boteze şi va primi acelaşi Duh Sfânt”. Adică printr-o mărturisire de credinţă personală putem primi darurile Sfântului Duh. Niciun fel de meditaţie sau regim alimentar ori vreun exerciţiu mental nu-l pot sfinţi pe om! Doar Duhul Sfânt ne sfinţeşte şi ne poate dărui acea bucurie pe care au primit-o Apostolii în ziua Cincizecimii.

Rugăciunea smerită, postul, participarea activă la Sfânta Liturghie, Sfânta Împărtăşanie, cât mai deasă, sunt faptele Credinţei celei adevărate care ni-L pot face cunoscut pe Dumnezeu – Unul în Fiinţă şi Întreit în Persoane: Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh, Amin!

pr. dr. Ioan IURCEA, Ruscova

Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în paginile *Curierului ucrainean* revine, în exclusivitate, autorilor. Redacţia nu-şi asumă obligaţiile legate de conţinutul materialelor şi nu returnează articolele nepublicate.

CURIERUL UCRAINEAN

Strada Radu Popescu, nr. 15, sector 1, Bucureşti
Telefon: 021.222.0724,
Tel./fax: 021.222.0737
E-mail:
curierul.ucrainean@uur.ro

Redactor-şef:
Ioan Herbil

Redactor:
Ştefania Pietreanu

Tehnoredactare şi culegere:
Ştefania Pietreanu

Tiparul executat la
Tipografia
„RCR PRINT”
ISSN 1223-5210